

KUASAI PBD

MODUL PENTAKSIRAN BILIK DARJAH

KHAS UNTUK GURU

TINGKATAN
KSSM 1

GEOGRAFI

Mempermudah Pentaksiran Bilik Darjah (PBD)

Melancarkan Pentaksiran Formatif dan Sumatif

Menyokong Pembelajaran dan Pemudahcaraan (PdPc) Mesra Digital

Meningkatkan Tahap Penguasaan Murid

PAKEJ PERCUMA UNTUK KEMUDAHAN GURU

EDISI GURU

VERSI CETAK

- »» Nota
- »» Praktis PBD
- »» Praktis Refleksi
- »» Praktis UASA
- »» Aplikasi KBAT
- »» Ujian Pertengahan Sesi Akademik (UPSA)
- »» Ujian Akhir Sesi Akademik (UASA)
- »» Jawapan
- »» Bahan Digital

RESOS DIGITAL GURU

ePelangi+

Pelbagai bahan digital sokongan PdPc yang disediakan khas untuk guru di platform ePelangi+

BAHAN SOKONGAN PdPc EKSTRA!

Edisi Guru

Edisi Murid

EDISI GURU (versi cetak)

A

Kandungan

Kandungan disertakan rujukan bahan-bahan digital sokongan dalam buku.

KANDUNGAN	
Rekod Pentaksiran Murid Geografi Tingkatan 1	v - viii
▶▶ KEMAHIRAN GEOGRAFI	
BAB 1 Arah	1
Nota Pintas	1
PBD Formatif	1
1.1 Arah Mata Angin	2
1.2 Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Matahari	3
1.3 Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Kompas	4
1.4 Bearing Sudutan	5
Praktis Refleksi	7
Praktis UASA	8
BAB 2 Kedudukan	10
Nota Pintas	10
PBD Formatif	10
2.1 Kedudukan Relatif	11
2.2 Latitud dan Longitud	13
Praktis Refleksi	16
Praktis UASA	17
3.4 Langkah-langkah Melukis Peta Lalar	23
Praktis Refleksi	25
Praktis UASA	26
BAB 4 Lakaran Peta Malaysia	28
Nota Pintas	28
PBD Formatif	28
4.1 Kedudukan Negeri-negeri di Malaysia	29
4.2 Kedudukan Ibu Negeri, Ibu Negara dan Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan di Malaysia	30
4.3 Melakar Peta Malaysia	31
Praktis Refleksi	32
Praktis UASA	33
▶▶ GEOGRAFI FIZIKAL: BENTUK MUKA BUMI DAN SALIRAN	
BAB 5 Bumi	34
Nota Pintas	34
PBD Formatif	34

B

Rekod Pentaksiran Murid

Jadual untuk catatan prestasi Tahap Penguasaan murid.

Rekod Pentaksiran Murid		Geografi			
Tingkatan 1		Tingkatan 1			
Nama: _____		Pegawai: _____			
BAB	TAHAP PENGUASAAN	SKEMAS PRESTASI TAPSIAN	BAHAGIAN	(%) MENGIKUTI	(%) BERTAMBAH MENDALAM
KEMAHIRAN GEOGRAFI					
1 ARAH	TP1	Menentukan arah mata angin	2		
	TP2	Mengenal pasti arah berdasarkan matahari	3		
	TP3	Menggunakan kompas untuk menentukan arah dan mengenal pasti arah berdasarkan matahari	4		
	TP4	Menentukan arah berdasarkan matahari menggunakan kaedah dan peralatan yang sesuai dengan menggunakan angkas-asteris	4.5		
	TP5	Menentukan arah dan bearing sudutan sesuatu tempat di atas peta dengan menggunakan bearing dan sudut sudut	4		
	TP6	Menentukan arah dan bearing sudutan sesuatu tempat di permukaan dengan menggunakan kompas dan sudut sudut	4		
Tahap Penguasaan Bab 1					
		TP1	TP2	TP3	TP4
2 KEDUDUKAN	TP1	Menentukan kedudukan berdasarkan relatif	11		
	TP2	Menentukan kedudukan sesuatu tempat berdasarkan kedudukan relatif	11, 12		
	TP3	Langkah-langkah menentukan kedudukan sesuatu tempat berdasarkan latitud dan longitud	14		
	TP4	Mengenal kedudukan sesuatu tempat secara relatif dan berdasarkan latitud dan longitud	14		
	TP5	Menentukan lokasi sesuatu tempat pada peta berdasarkan latitud dan longitud yang diberi dengan menggunakan alat	14		
	TP6	Menentukan kedudukan sesuatu tempat pada peta berdasarkan latitud dan longitud yang diberikan secara relatif dan berdasarkan latitud dan longitud dengan menggunakan peralihan mata	15		
Tahap Penguasaan Bab 2					
		TP1	TP2	TP3	TP4

C

Nota

Nota padat di halaman permulaan bab.

BAB 1 Arah

KUASAI Nota Pintas

▶▶ 1.1 Arah Mata Angin

1. Arah ialah **halal bujur** sesuatu tempat dari sesuatu tempat yang lain.

2. Terdapat lapan arah mata angin. Empat arah mata angin utama dan empat arah mata angin perantaraan.

▶▶ 1.2 Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Matahari

1. Matahari dapat digunakan sebagai panduan untuk menentukan arah mata angin.

▶▶ 1.3 Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Kompas

1. Kompas digunakan untuk menentukan arah sesuatu tempat dengan mudah dan tepat.

2. Kompas terdiri daripada **perumah, pemaku dan jarum kompas**.

3. Langkah-langkah menentukan arah menggunakan kompas magnetik:

- Berdiri menghadap objek yang hendak ditentukan arahnya.
- Letakkan kompas pada permukaan yang rata dan jauh daripada objek besi.
- Orientasikan kompas secara perlahan-lahan hingga jarumnya menunjukkan ke arah utara.
- Halakan pandangan mata ke arah objek tersebut.
- Tentukan arah objek tersebut berdasarkan kompas magnetik.

▶▶ 1.4 Bearing Sudutan

1. Bearing ialah arah sesuatu tempat dari suatu titik rujukan.

2. Bearing dinyatakan dalam nilai darjah (°).

3. Bearing sudutan sesuatu tempat diukur menggunakan jangka sudut dari arah utara, lalu dari 0° mengikut putaran jam.

Nilai sudut bearing sudutan ialah antara 0° hingga 360°

1. Lengkapkan maklumat di bawah tentang sistem fizikal bumi berdasarkan foto yang diberi.

(a) **Hidrosfera**
 • Semua bagian air yang wujud di bumi.
 • Bahagian tersebut merangkumi air laut, air tasik, air sungai, air bawah tanah, air paya dan lutan ais.
 • Bahagian ini membekalkan sumber protein seperti ikan, ketam dan udang.

(b) **Atmosfera**
 • Lapisan udara yang menyelubungi bumi.
 • Lapisan ini mengandungi pelbagai jenis gas, debu, habuk, asap serta wap air.
 • Terdiri daripada lima lapisan, iaitu troposfera, stratosfera, mesosfera, termosfera dan eksosfera.

(c) **Litosfera**
 • Lapisan luar bumi yang merangkumi bahagian kerak bumi dan bahagian atas mantel.
 • Bahagian tersebut mengandungi pelbagai jenis batuan dan mineral seperti bijih timah, emas dan kuprum.

(d) **Biosfera**
 • Kawasan yang didiami oleh semua benda hidup iaitu manusia dan tumbuhan, haiwan.
 • Kawasan tersebut melibatkan bahagian kerak bumi dan atmosfera.

- 1 Soalan latihan formatif dirangka jelas mengikut Standard Kandungan (SK) dan Standard Pembelajaran (SP) sejajar dengan halaman buku teks.
- 2 Soalan dikriteriakan mengikut 6 Tahap Penguasaan (TP). Soalan Kemahiran Berfikir Aras Tinggi (KBAT) dikenal pasti.
- 3 Tahap penguasaan murid boleh dinilai di akhir setiap halaman.
- 4 **Cuba Jawab** merujuk silang soalan kepada Praktis UASA (soalan berbentuk penilaian) di hujung bab untuk menguji tahap kefahaman murid.

5 **Cetus Idea** mengemukakan info tambahan dalam bentuk audio untuk membantu murid menjawab soalan dengan lebih berkesan.

6 Bahan digital lain seperti **Info**, **Video**, dan **Video Tutorial** disediakan untuk meningkatkan keseronokan pembelajaran Geografi.

7 Aktiviti PAK-21 disertakan untuk menyempurnakan PdPc.

7. Secara berpasangan, bincangkan kesan pergerakan kerak bumi di sesuatu kawasan.

Gempa 6.0 magnitud landa Ranau, Sabah
 Jun 5, 2015
 Gempa bumi sederhana bermagnitud 6.0 pada skala richter menggempakan Ranau, Sabah jam 7.15 pagi tadi. Menurut Pusat Gempa Bumi dan Tsunami Nasional gegaran ditasai di kebanyakan tempat di Sabah termasuk Ranau, Tambunan, Pedalaman, Tuaran, Kota Kinabalu dan Kota Belud.

(a) Pada pandangan anda, apakah kesan kejadian gempa bumi tersebut kepada penduduk dan alam sekitar?
 Bangunan runtuh atau retak / Mengorbankan nyawa
 Jalan raya dan tanah merekah
 Banyak batu-batu dan bongkah jatuh di Gunung Kinabalu

(b) Adakah kejadian gempa bumi di Ranau, Sabah boleh berulang? Berikan alasan anda.
 Ya, boleh berulang kerana rekod gempa bumi berskala sederhana dengan magnitud 5.1 pernah direkodkan pada 1991. Rekod lama mengenai kejadian gempa bumi turut menunjukkan gegaran memang sering berlaku di daerah itu.

(c) Cadangkan langkah yang boleh diambil oleh pihak berkuasa untuk mengurangkan kesan kejadian gempa bumi.
 Memasang lebih banyak Stesen Seismik bagi mengesan lebih terperinci gegaran akibat gempa bumi
 Mengadakan sistem amaran awal sebagai persediaan berdepan tragedi sekali gus mengelakkan kehilangan nyawa dan harta benda

8. Murid dikehendaki menghasilkan karya kreatif dan menunjukkan keadilan dengan menggunakan pelbagai media berkaitan dengan salah satu daripada tajuk di bawah.

7 **AKTIVITI PAK-21**
 Tajuk: (a) Sistem fizikal bumi
 (b) Struktur bumi
 (c) Kesan pergerakan kerak bumi
 Alat: Kertas sebak, alat tulis, buku catatan, pen penanda
 Langkah-langkah:
 1. Bahagikan kelas kepada beberapa kumpulan yang terdiri daripada empat atau lima orang murid.
 2. Setiap kumpulan dikehendaki memilih seorang atau dua ketua kumpulan.
 3. Setiap ahli kumpulan dikehendaki mencari maklumat mengenai salah satu tajuk yang telah dipilih.
 4. Murid-murid diberikan tempoh masa seminggu untuk menyiapkan hasil kerja tersebut.
 5. Kumpulkan semua maklumat yang diperolehi dan catitkan terlebih dahulu di buku catatan.
 6. Kemudian pindahkan maklumat dan foto berkaitan di atas kertas sebak. Gunakan kreativiti.
 7. Pasakkan setiap foto atau rajah mempunyai penempatan secara ringkas.
 8. Tempah hasil kerja di dinding untuk dilihat oleh kumpulan lain.
 9. Murid daripada kumpulan lain akan memberikan komen tentang hasil kerja kumpulan yang lain pada 'sticker note' dan menempal pada hasil kerja tersebut.

Latihan bahagian ini membantu murid menguasai konsep dan fakta asas keseluruhan bab sebelum mencuba soalan sumatif berpiawai UASA.

1. Lengkapkan tajah di bawah dengan bentuk muka bumi di Malaysia.

Bentuk Muka Bumi di Malaysia

Tanah tinggi Tanah rendah Pinggir laut Saliran

2. Isi tempat kosong dengan jawapan yang betul.

(a) Tanah tinggi di Semenanjung Malaysia berpunca dari Dataran Tinggi Yunnan di pedalaman China yang merentasi Thailand.
 (b) Banjaran Titiwangsa merupakan 'ulang belakang' Semenanjung Malaysia.
 (c) Gunung Kinabalu yang terletak di Banjaran Crocker merupakan gunung yang tertinggi di Malaysia.
 (d) Dataran Pantai Timur Sabah sesuai untuk kegiatan pertanian seperti tanaman kelapa sawit, gatal dan kolok.
 (e) Delta Rajang membentuk lembangan yang luas di pantai barat Sarawak.

3. Tandakan (✓) pada bentuk muka pinggir laut di Malaysia.

(a) Teluk (c) Jeram (e) Tebing tinggi
 (b) Pulau (d) Tetambak (f) Batu sisa

4. Tandakan (✓) pada kepentingan kawasan tanah tinggi di Malaysia.

(a) Penjanaan kuasa hidroelektrik
 (b) Penanaman tanaman hawa sederhana
 (c) Pengangkutan dan perhubungan
 (d) Perlembangan bijih timah

5. Gariskan jawapan yang betul.

(a) (Sungai Muda, Sungai Bernam) berfungsi sebagai sempadan antara negeri Perak dengan Selangor.
 (b) (Sungai Kinabatangan, Sungai Endau) digunakan untuk mengangkut kayu balak.
 (c) (Dataran Johor, Dataran Kelantan) sesuai untuk penanaman padi sawah.
 (d) (Sungai Perak, Sungai Stopt) diempangkan untuk menjana kuasa hidroelektrik.
 (e) Kawasan pinggir laut yang berteluk dan terlindung daripada tiupan angin kencang sesuai dijadikan (tapak pelabuhan, kawasan perlombongan gas asli).

6. Padankan bentuk muka bumi dengan kepentingan yang betul dengan menulis A, B, dan C dan D pada petak yang disediakan.

A	Dataran Johor	C	Pulau Tioman
B	Sungai Pahang	D	Cameron Highlands

(a) Kegiatan peternakan ikan air tawar B
 (b) Suhu yang nyaman menjadi tarikan pelancong D
 (c) Sesuai untuk penanaman getah, kelapa sawit dan nanas A
 (d) Mempunyai pantai berpasir yang menggalakkan pelancongan C

F Praktis UASA

- 1 Soalan latihan pada akhir bab ini memberikan pendedahan awal kepada murid untuk menguasai format UASA sebenar.
- 2 Halaman buku teks diletakkan di tepi setiap soalan.
- 3 Klu Soalan memberikan maklumat tambahan kepada murid supaya menjawab soalan Bahagian B dan C dengan lebih mudah.
- 4 Kuiz Gamifikasi di akhir halaman Praktis UASA merupakan kuiz berunsur didik hiburan yang disediakan mengikut bab buku teks.

1 Kuasai UASA PRAKTIS SUMATIF

BAGIAN A

1. Pandang darat fizikal yang manakah terbentuk di peringkat hulu sungai?
 A. Dataran rendah
 B. Air terjun
 C. Delta
 D. ...

2. Maklumat di bawah menunjukkan bentuk muka bumi yang terbentuk di peringkat aliran sungai.
 ...
 ...
 ...

3. Bentuk muka bumi yang terbentuk akibat hakisan sungai ialah
 A. Jamban
 B. ...
 C. ...
 D. ...

4. Rajah 1 menunjukkan bentuk muka bumi aliran sungai.
 ...
 ...

5. Maklumat berikut berkaitan dengan sebuah tasik di Malaysia.
 ...
 ...

6. Sungsai ...
 7. MAAK ...
 8. ...
 9. Sungsai ...
 10. ...

BAGIAN B & C

1. (a) Jelaskan ciri-ciri peringkat hulu sungai.
 (b) Huraikan potensi sumber di peringkat hulu kepada manusia.
 (c) ...

2. (a) Berdasarkan pengetahuan anda, mengapakah sungsai musuh penting sebagai penjagaan dan perhubungan di kawasan pedalaman Sabah dan Sarawak?
 (b) ...

3. ...

4. ...

G Aplikasi KBAT

- 1 Soalan latihan berfokus KBAT (dalam kod QR) merangsang pemikiran yang berstruktur dan berfokus dalam kalangan murid.
- 2 IDEA merupakan kata-kata kunci jawapan dalam Aplikasi KBAT.

1 APLIKASI KBAT

Kompas adalah alat yang paling tepat untuk menunjukkan arah di permukaan bumi. Kompas mengandungi anak panah yang dibuat daripada logam besi bermagnet yang berputarkan medan magnet di bumi. Empat arah utama kompas ialah Utara, Selatan, Timur dan Barat.

Selanjutnya, kompas malar dipopularkan oleh orang Cina pada abad ke-11 dan hanya digunakan oleh ahli pelayaran hingga pada 1300 Masihi. Selain kompas magnetik, terdapat beberapa jenis kompas.

(a)

(b)

(c)

1. Bolehkah anda namakan kompas-kompas yang ditunjukkan dalam foto di atas?

2. Apakah fungsi kompas-kompas tersebut?

3. Pada pendapat anda, apakah kelebihan menggunakan kompas semasa aktiviti 'jelajah hutan' atau jungle trekking?

H UPSA >> Pentaksiran Sumatif

UPSA (dalam kod QR) disediakan di halaman Kandungan.

UJIAN PERTENGAHAN SESI AKADEMIK

Masa: Dua jam
 Bahagian A (20 markah)
 Jawab semua soalan.

1. Foto 1 menunjukkan sejenis sistem fosikal bumi.
 ...
 ...

2. Apakah sistem fosikal bumi yang mengandungi pelbagai jenis buana dan mineral?
 ...
 ...

3. Maklumat di atas berkaitan dengan lapisan bumi.
 ...
 ...

4. Benua yang paling kecil di dunia ialah
 ...
 ...

I UASA >> Pentaksiran Sumatif

UASA disediakan di bahagian akhir buku.

UJIAN AKHIR SESI AKADEMIK

Masa: Dua jam
 Bahagian A (20 markah)
 Jawab semua soalan.

1. Foto 1 menunjukkan kesan telekomunikasi.
 ...
 ...

2. Apakah yang membolehkan pemindahan muka bumi?
 ...
 ...

3. Rajah 1 menunjukkan lapisan atmosfera bumi.
 ...
 ...

4. Apakah bentuk muka bumi yang terbentuk?
 ...
 ...

5. Apakah yang membolehkan pemindahan muka bumi?
 ...
 ...

J Jawapan

Jawapan keseluruhan buku (dalam kod QR) disediakan di halaman Kandungan.

JAWAPAN Bab 1

1. (a) ...
 (b) ...
 (c) ...

2. (a) ...
 (b) ...
 (c) ...

3. (a) ...
 (b) ...
 (c) ...

4. (a) ...
 (b) ...
 (c) ...

5. (a) ...
 (b) ...
 (c) ...

RESOS DIGITAL GURU

Di platform , guru yang menerima guna (*adoption*) siri Kuasai PBD KSSM diberi akses kepada EG-i dan bahan sokongan ekstra PdPc untuk tempoh satu tahun:

1 Apakah itu ?

EG-i merupakan versi digital dan interaktif Edisi Guru Kuasai PBD secara dalam talian. Versi ini akan dapat mengoptimumkan penggunaan teknologi dalam pengajaran, memaksimumkan kesan PdPc, dan membangunkan suasana pembelajaran yang menyeronokkan serta responsif dalam kalangan murid.

Halaman Contoh

Klik Kod QR untuk mengakses bahan dalam kod QR seperti Cetus Idea (audio), Video, Video Tutorial, Kuiz Gamifikasi & UPSA.

Pilih paparan halaman (single/double page) dan bahasa antara muka melalui **Setting**.

Geografi Tingkatan 2 Bab 3
KUASAI PBD 3.1 Pergerakan Bumi Buku Teks Bah. 24

SP 2.1.3 Menerangkan paksi dan cara pergerakan bumi.

1. Nyatakan **dua** cara pergerakan bumi berdasarkan rajah di bawah. **6P**

Pergerakan bumi

(a) Putaran bumi

(b) Peredaran bumi

KUASAI PBD 3.2 putaran Bumi Buku Teks Bah. 25-27

SP 2.1.2 Menerangkan besetung putaran bumi dan paksi bumi. **6P** Nota Putaran Bumi

2. Isi tempat kosong tentang putaran bumi. **6P**

Selama putarannya, Kutub Utara dan Kutub Selatan Kutub Selatan.

(a) Bumi berputar pada paksi bumi yang mempunyai kecondongan $23\frac{1}{2}^\circ$ pada satah tegak.

(b) Bumi berputar dari arah barat ke timur.

(c) Satu putaran bumi yang lengkap mengambil masa 24 jam atau satu hari.

SP 2.1.3 Menerangkan kesan putaran bumi.

3. Senaraikan kesan-kesan putaran bumi.

(a) Kejadian siang dan malam

(b) Perbezaan waktu tempatan

(c) Pembiasan angin lazim

4. Rajah di bawah menunjukkan salah satu kesan yang berlaku apabila bumi berputar pada paksinya. **6P**

(a) Apakah kejadian yang ditunjukkan dalam rajah? Kejadian siang dan malam

(b) Bagaimanakah kejadian tersebut berlaku? Semasa berputar, permukaan bumi yang menghadap matahari akan mengalami siang. Manakala permukaan bumi yang tertindas di bawah cahaya matahari akan mengalami malam.

SP 2.1.1, SP 2.1.2, SP 2.1.3

24

1 2 3 4 5 6

JAWAPAN

Alat sokongan lain:

- Pen
- Sticky Note
- Unit Converter
- Ruler
- Calculator
- Bookmark

Klik butang untuk memaparkan atau menyembapkan jawapan (*hidden*) semasa penyampaian PdPc.

2 BAHAN SOKONGAN PdPc EKSTRA!

Bahan-bahan pengajaran dan latihan di platform **ePelangi+** boleh dimuat turun atau dimainkan terus.

Bahan pengajaran

- e-RPH (Microsoft Word)
- Edisi Guru pdf
- PowerPoint Interaktif
- Nota
- Peta dan Rajah

Bahan latihan

- Praktis Ekstra
- Bank Soalan UASA

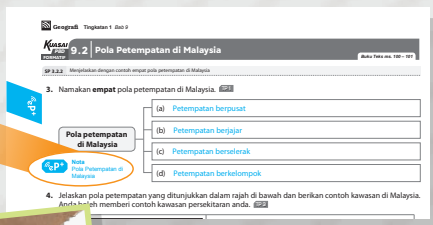
 Boleh dimuat turun

Bahan sokongan PdPc ekstra yang sesuai dicadangkan pada halaman atau bahagian tertentu Edisi Guru melalui penandaan ikon **eP+**.

CONTOH HALAMAN EDISI GURU DENGAN CADANGAN BAHAN SOKONGAN PDPC EKSTRA

eP+ Nota

Pola Petempatan di Malaysia

Pola petempatan ialah corak atau reka bentuk susunan kawasan kediaman manusia di sesuatu tempat atau kawasan.

Petempatan berpusat

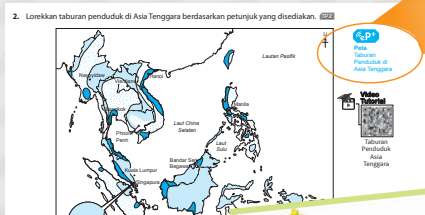
- Rumah dan bangunan dibina secara rapat di kawasan yang menjadi tumpuan penduduk.
- Terdapat di persimpangan jalan atau taman perumahan.
- Terdapat pelbagai kemudahan seperti pusat perniagaan, rumah ibadat dan hospital.

Petempatan berjajar

- Rumah dan bangunan dibina di sepanjang jalan raya atau tepi pantai.
- Susun atur rumah secara deretan dan hampir seragam.
- Terdapat di sepanjang sungai, kawasan pinggir laut.

➤➤ **Nota**
Nota berwarna dalam persembahan grafik

eP+ Peta

➤➤ **Peta**
Peta berwarna untuk memudahkan pemahaman

Praktis Ekstra Bab 9 Petempatan di Malaysia

PRAKTIS REFLEKSI Bab 9

1. Tindakan (B) pada ciri petempatan bandar dan (L) pada ciri petempatan luar bandar.

(a) Jumlah penduduk melebihi 10 000 orang.
 (b) Kawasan kediaman sederhana dan berciri tradisional.
 (c) Kegiatan ekonomi termasuklah sektor pertanian, perindustrian dan perkhidmatan.
 (d) Kepadatan penduduknya adalah tinggi.
 (e) Kebanyakan penduduknya menjalankan kegiatan pertanian dan perikanan.
 (f) Mempunyai kemudahan asas yang minimum.

2. Nyatakan jenis pola petempatan berdasarkan pernyataan yang diberi.

Pernyataan	Pola petempatan
(a) Rumah dibina secara berjaruhan antara satu sama lain	Bersalarak
(b) Rumah dibina di sepanjang jalan raya	Berajar

eP+ Praktis Ekstra

» **Praktis Ekstra**
 Latihan tambahan mengikut topik tertentu

» **PowerPoint Interaktif**
 Slaid pengajaran PPT lengkap yang meliputi setiap topik dan subtopik

TINGKATAN 1 Geografi

Bab 1 ARAH

1.1 Arah Mata Angin

Arah

Jasa Ulu sesuatu tempat dari suatu tempat yang lain

Terdapat empat arah mata angin utama, iaitu Utara (U), Timur (T), Selatan (S) dan Barat (B)

Terdapat arah mata angin pertengahan, iaitu Timur Laut (TL), Tenggara (TG), Barat Daya (BD) dan Barat Laut (BL)

Empat arah mata angin utama dan empat arah mata angin pertengahan

» **Bank Soalan UASA**
 Soalan berformat UASA mengikut topik

Bohongan (A)

Bab 5 Bumi

1. Antara yang berikut, yang manakah bukan bentuk bumi?
 I. geoid
 II. sfera
 III. elipsoid
 IV. sfera terompak

2. Sistem koordinat yang manakah menggunakan garisan yang bertepatan dengan meridian?
 A. Raksasa
 B. Standard
 C. Atmosfera
 D. Hidrosfera

3. Apakah lapisan bumi yang bertebat?

4. Malakam di bawah mengikut

Lautan yang bersempadan dengan Senau Asia, Afrika dan Australia

A. Lautan Pasifik
 B. Lautan Hindi
 C. Lautan Artik
 D. Lautan Selatan

5. Apakah benua yang terbesar di dunia?
 A. Benua Amerika
 B. Benua Australia
 C. Benua Afrika
 D. Benua Asia

6. Apakah bentuk permukaan bumi yang berbentuk alur daya magnet?
 A. Gunung berapi
 B. Lurah geotektonik
 C. Gunung laut
 D. Gunung bergei

7. Antara yang berikut, yang manakah bukan peripatan bentuk bumi?
 I. Gunung bergei
 II. Gunung laut
 III. Batu tempaga
 IV. Larian bergei

A. I dan II
 B. I dan III
 C. II dan III
 D. II dan IV

ePelangi+

Bagaimanakah saya dapat mengakses semua bahan di ePelangi+ ?

» **LANGKAH 1**
DAFTAR AKAUN

Bagi pengguna baharu ePelangi+, imbas kod QR di bawah atau layari plus.pelangibooks.com untuk *Create new account*. Semak e-mel dan klik pautan untuk mengaktifkan akaun.

» **LANGKAH 2**
ENROLMENT

Log in ke akaun ePelangi+. Pada halaman utama (Home), cari tajuk buku dalam *Secondary [Full Access]*. Masukkan *Enrolment Key* untuk enrol. Hubungi wakil Pelangi untuk mendapatkan *Enrolment Key*.

» **LANGKAH 3**
AKSES RESOS DIGITAL

Klik bahan untuk dimuat turun atau dimainkan.

* Kontak wakil Pelangi boleh didapati di halaman EG 8.

HUBUNGI WAKIL PELANGI

PERKHIDMATAN & SOKONGAN

WAKIL	KAWASAN	HP & E-MEL
Lee Choo Kean	WP, Selangor, Pahang & Pantai Timur	012-3293433 cklee@pelangibooks.com
Ken Lew Weng Hong	KL & Selangor	012-7072733 kenlew@pelangibooks.com
Too Kok Onn	KL & Selangor	012-3297633 tooko@pelangibooks.com
Woo Wen Jie	KL & Selangor	019-3482987 woowj@pelangibooks.com
Lee Choo Kean	Pahang & Terengganu	012-3293433 cklee@pelangibooks.com
Lee Choo Kean	Kelantan	012-3293433 cklee@pelangibooks.com
John Loh Chin Oui	Utara Semenanjung	012-4983343 lohco@pelangibooks.com
Eugene Wee Jing Cong	Perlis & Kedah	012-4853343 eugenewee@pelangibooks.com
Ean Jia Yee	Pulau Pinang & Kulim	012-4923343 eanjy@pelangibooks.com
Alan Hooi Wei Loon	Perak Utara	012-5230133 hooiwl@pelangibooks.com
Ben Law Wai Pein	Perak Selatan	019-6543257 benlaw@pelangibooks.com
Ray Lai Weng Huat	Selatan Semenanjung	012-7998933 laiwh@pelangibooks.com
Jeff Low Eng Keong	Negeri Sembilan & Melaka	010-2115460 lowek@pelangibooks.com
Ho Kuok Sing	Sabah & Sarawak (Sibu)	012-8889433 kuoksing@pelangibooks.com
Fong Soon Hooi	Kuching	012-8839633 fongsh@pelangibooks.com
Jason Yap Khen Vui	Sabah	012-8886133 yapkv@pelangibooks.com
Kenny Shim Kian Nam	Sabah	012-8899833 kennyshim@pelangibooks.com

PELANGI!
Books Gallery

GALERI PAMERAN ONSITE & ONLINE

Bangi

Wisma Pelangi, Lot 8, Jalan P10/10,
Kawasan Perusahaan Bangi,
Bandar Baru Bangi, 43650 Bangi, Selangor.

Johor Bahru

66, Jalan Pingai, Taman Pelangi,
80400 Johor Bahru, Johor.

E-MEL KHIDMAT PELANGGAN PELANGI

service1@pelangibooks.com

PRODUK, PROMOSI PERKHIDMATAN &
PROGRAM PELANGI TERKINI

Pelangibooks
Academic

Pelangibooks

Pelangibooks

Pelangibooks

KANDUNGAN

Rekod Pentaksiran Murid Geografi Tingkatan 1

v – viii

►► KEMAHIRAN GEOGRAFI

BAB 1	Arah	1
	Nota Pintas	1
	PBD Formatif	
1.1	Arah Mata Angin 	2
1.2	Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Matahari	3
1.3	Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Kompas 	4
1.4	Bearing Sudutan 	5
	Praktis Refleksi 	7
	Praktis UASA 	8
BAB 2	Kedudukan	10
	Nota Pintas	10
	PBD Formatif	
2.1	Kedudukan Relatif 	11
2.2	Latitud dan Longitud 	13
	Praktis Refleksi 	16
	Praktis UASA 	17
BAB 3	Peta Lakar	19
	Nota Pintas	19
	PBD Formatif	
3.1	Ciri-ciri Peta Lakar 	20
3.2	Simbol-simbol dalam Peta Lakar	21
3.3	Pandang Darat Fizikal dan Pandang Darat Budaya 	22

3.4	Langkah-langkah Melukis Peta Lakar 	23
	Praktis Refleksi 	25
	Praktis UASA 	26

BAB 4	Lakaran Peta Malaysia	28
	Nota Pintas	28
	PBD Formatif	
4.1	Kedudukan Negeri-negeri di Malaysia 	29
4.2	Kedudukan Ibu Negeri, Ibu Negara dan Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan di Malaysia 	30
4.3	Melakar Peta Malaysia	31
	Praktis Refleksi 	32
	Praktis UASA 	33

►► GEOGRAFI FIZIKAL: BENTUK MUKA BUMI DAN SALIRAN

BAB 5	Bumi	34
	Nota Pintas	34
	PBD Formatif	
5.1	Sistem Fizikal Bumi 	36
5.2	Struktur Bumi 	37
5.3	Benua, Lautan, Laut Utama dan Selat 	38
5.4	Kesan Pergerakan Kerak Bumi 	39
	Praktis Refleksi 	41
	Praktis UASA 	42

BAB 6	Bentuk Muka Bumi	45
	Nota Pintas	45
	PBD Formatif	
6.1	Bentuk Muka Bumi di Malaysia Nota	47
6.2	Lokasi Pelbagai Bentuk Muka Bumi di Malaysia 	48
6.3	Kepentingan Pelbagai Bentuk Muka Bumi di Malaysia 	50
	Praktis Refleksi Praktis	53
	Praktis UASA 	54

BAB 7	Saliran	58
	Nota Pintas	58
	PBD Formatif	
7.1	Pandang Darat Fizikal Peringkat Aliran Sungai Nota	59
7.2	Sungai dan Tasik Utama di Malaysia	60
7.3	Kepentingan Sungai dan Tasik di Malaysia Nota	61
	Praktis Refleksi Praktis	63
	Praktis UASA 	64

►► GEOGRAFI MANUSIA: PENDUDUK DAN PETEMPATAN

BAB 8	Penduduk di Malaysia	67
	Nota Pintas	67
	PBD Formatif	
8.1	Taburan Penduduk di Malaysia 	68
8.2	Faktor-faktor yang Mempengaruhi Taburan Penduduk Malaysia Nota	69
	Praktis Refleksi Praktis	73
	Praktis UASA 	74

BAB 9	Petempatan di Malaysia	78
	Nota Pintas	78
	PBD Formatif	
9.1	Jenis-jenis Petempatan di Malaysia 	79
9.2	Pola Petempatan di Malaysia Nota	80
9.3	Fungsi Petempatan Bandar dan Luar Bandar Nota	81
	Praktis Refleksi Praktis	83
	Praktis UASA 	84

►► GEOGRAFI KAWASAN: ASIA TENGGARA

BAB 10	Bentuk Muka Bumi dan Saliran di Asia Tenggara	88
	Nota Pintas	88
	PBD Formatif	
10.1	Negara-negara di Asia Tenggara Nota/Peta	89
10.2	Bentuk Muka Bumi di Asia Tenggara	90
10.3	Sungai dan Tasik Utama di Asia Tenggara Nota	91
	Praktis Refleksi Praktis	93
	Praktis UASA 	94

BAB 11	Penduduk dan Petempatan di Asia Tenggara	98
	Nota Pintas	98
	PBD Formatif	
11.1	Taburan Penduduk Asia Tenggara Peta	99
11.2	Fungsi-fungsi Petempatan Bandar Utama di Asia Tenggara Nota	101
	Praktis Refleksi Praktis	103
	Praktis UASA 	104

►► ISU DAN PENGURUSAN ALAM SEKITAR

BAB 12	Sumber Air	108
Nota Pintas		108
PBD Formatif		
12.1	Jenis-jenis Sumber Air 	109
12.2	Punca Krisis Air di Malaysia 	110
12.3	Kesan Krisis Air di Malaysia 	111
12.4	Langkah Mengurangkan Kesan Krisis Air 	112
Praktis Refleksi		113
Praktis UASA		114

BAB 13	Sisa Domestik	117
Nota Pintas		117
PBD Formatif		
13.1	Jenis-jenis Sisa Domestik 	118
13.2	Sisa-sisa Domestik di Malaysia	119

13.3	Kesan-kesan Pembuangan Sisa Domestik di Malaysia	120
13.4	Langkah-langkah Mengurangkan Kesan Pembuangan Sisa Domestik 	121
	Praktis Refleksi 	123
	Praktis UASA 	124
	Panduan Kerja Lapangan	127
	Ujian Akhir Sesi Akademik (UASA)	129

Ujian Pertengahan Sesi Akademik (UPSA)

<https://plus.pelangibooks.com/Resources/KuasaiPBD/GeografiT1/UPSA.pdf>

Jawapan

<https://plus.pelangibooks.com/Resources/KuasaiPBD/GeografiT1/Jawapan.pdf>

Rekod Pentaksiran Murid

Geografi

Tingkatan 1

Nama: _____ Tingkatan: _____

BAB	STANDARD PRESTASI		HALAMAN	PENCAPAIAN	
	TAHAP PENGUASAAN	TAFSIRAN		(✓) MENGUASAI	(X) BELUM MENGUASAI
KEMAHIRAN GEOGRAFI					
1 ARAH	TP1	Menunjukkan arah mata angin	2		
	TP2	Mengenal pasti arah berpandukan matahari	3		
	TP3	Mengorientasi kompas untuk menentukan arah dan mengenal pasti arah berpandukan matahari	4		
	TP4	Menentukan arah berpandukan matahari, mengorientasi kompas dan mengukur bearing sudutan dengan menggunakan jangka sudut	4, 5		
	TP5	Menentukan arah dan bearing sudutan sesuatu tempat di atas peta dengan menggunakan kompas dan jangka sudut	6		
	TP6	Menentukan arah dan bearing sudutan sesuatu tempat di persekitaran dengan menggunakan kompas dan jangka sudut	6		
Tahap Penguasaan Bab 1 TP 1 ☐ TP 2 ☐ TP 3 ☐ TP 4 ☐ TP 5 ☐ TP 6 ☐					
2 KEDUDUKAN	TP1	Memberitahu maksud kedudukan relatif	11		
	TP2	Menjelaskan kedudukan sesuatu tempat berdasarkan kedudukan relatif	11, 12		
	TP3	Mengenal pasti kedudukan relatif sesuatu tempat berdasarkan latitud dan longitud	14		
	TP4	Mengesan kedudukan sesuatu tempat secara relatif dan berdasarkan latitud dan longitud	14		
	TP5	Menentukan lokasi sesuatu tempat pada peta berdasarkan latitud dan longitud yang diberi dengan menggunakan atlas	14		
	TP6	Menggabungkan pengetahuan dan kemahiran dalam menentukan kedudukan lokasi yang baharu secara relatif dan berdasarkan latitud dan longitud dengan menggunakan pelbagai media	15		
Tahap Penguasaan Bab 2 TP 1 ☐ TP 2 ☐ TP 3 ☐ TP 4 ☐ TP 5 ☐ TP 6 ☐					
3 PETA LAKAR	TP1	Menyatakan ciri-ciri peta lakar	20		
	TP2	Memberi contoh simbol yang terdapat dalam peta lakar	21		
	TP3	Mengenal pasti simbol pandang darat fizikal dan pandang darat budaya	22		
	TP4	Melakar peta dengan ciri-ciri peta dan simbol yang lengkap	23		
	TP5	Melakar peta kawasan persekitaran sekolah yang lengkap dengan ciri-ciri peta, simbol pandang darat fizikal serta pandang darat budaya	24		
	TP6	Melakar peta kawasan persekitaran sekolah yang lengkap dengan ciri-ciri peta, simbol pandang darat fizikal serta pandang darat budaya dan mempersembahkannya	24		
Tahap Penguasaan Bab 3 TP 1 ☐ TP 2 ☐ TP 3 ☐ TP 4 ☐ TP 5 ☐ TP 6 ☐					

BAB	STANDARD PRESTASI		HALAMAN	PENCAPAIAN			
	TAHAP PENGUASAAN	TAFSIRAN		(✓) MENGUASAI	(X) BELUM MENGUASAI		
4 LAKARAN PETA MALAYSIA	TP1	Menyatakan negeri-negeri dan Wilayah Persekutuan di Malaysia berdasarkan peta	29				
	TP2	Mengenal pasti ibu negeri, ibu negara dan pusat pentadbiran kerajaan persekutuan berdasarkan peta	30				
	TP3	Melakar peta Malaysia tanpa melabel negeri-negeri, Wilayah Persekutuan, ibu negeri, ibu negara dan pusat pentadbiran kerajaan persekutuan berpandukan peta sebenar	31				
	TP4	Melakar peta Malaysia dan melabel negeri-negeri dan Wilayah Persekutuan berpandukan peta sebenar	31				
	TP5	Melakar peta Malaysia dan melabel negeri-negeri, Wilayah Persekutuan, ibu negeri, ibu negara dan pusat pentadbiran kerajaan persekutuan berpandukan peta sebenar	31				
	TP6	Melakar peta Malaysia dan melabel negeri-negeri, Wilayah Persekutuan, ibu negeri, ibu negara dan pusat pentadbiran kerajaan persekutuan yang lengkap berpandukan peta sebenar	31				
Tahap Penguasaan Bab 4		TP 1 ☐	TP 2 ☐	TP 3 ☐	TP 4 ☐	TP 5 ☐	TP 6 ☐

GEOGRAFI FIZIKAL: BENTUK MUKA BUMI DAN SALIRAN							
5 BUMI	TP1	Menamakan sistem fizikal dan struktur bumi	36, 37				
	TP2	Menjelaskan sistem fizikal dan struktur bumi	36, 37				
	TP3	Menerangkan struktur bumi dan sistem fizikal bumi dengan memberi contoh tiga benua, tiga lautan, satu laut utama dan satu selat	38				
	TP4	Menerangkan kejadian kesan pergerakan kerak bumi di benua dan lautan	39				
	TP5	Membincangkan kesan pergerakan kerak bumi di sesuatu kawasan	40				
	TP6	Menghasilkan karya kreatif dan menunjukkan keaslian dengan menggunakan pelbagai media berkaitan tajuk bumi	40				
Tahap Penguasaan Bab 5		TP 1 ☐	TP 2 ☐	TP 3 ☐	TP 4 ☐	TP 5 ☐	TP 6 ☐

6 BENTUK MUKA BUMI	TP1	Menyatakan empat bentuk muka bumi di Malaysia	47				
	TP2	Memberi contoh pelbagai bentuk muka bumi berdasarkan peta Malaysia	48, 49				
	TP3	Mengenal pasti kepentingan pelbagai bentuk muka bumi di Malaysia	50				
	TP4	Menghuraikan dengan contoh kepentingan pelbagai bentuk muka bumi di Malaysia	51				
	TP5	Membandingkan kepentingan antara pelbagai bentuk muka bumi di Malaysia	52				
	TP6	Menjana idea tentang potensi pelbagai bentuk muka bumi di persekitaran atau mana-mana kawasan di Malaysia dengan menggunakan pelbagai media	53				
Tahap Penguasaan Bab 6		TP 1 ☐	TP 2 ☐	TP 3 ☐	TP 4 ☐	TP 5 ☐	TP 6 ☐

7 SALIRAN	TP1	Menyenaikan pandang darat fizikal di setiap peringkat aliran sungai	59				
	TP2	Mengenal pasti nama dan lokasi sungai atau tasik utama berdasarkan peta Malaysia	60				
	TP3	Menjelaskan kepentingan sungai atau tasik utama di Malaysia	61				
	TP4	Menghuraikan dengan contoh kepentingan sungai dan tasik utama di Malaysia	61				
	TP5	Membandingkan kepentingan sungai dan tasik utama di Malaysia	62				
	TP6	Mempersembahkan idea tentang potensi sungai atau tasik di persekitaran atau mana-mana kawasan di Malaysia dengan menggunakan pelbagai media	62				
Tahap Penguasaan Bab 7		TP 1 ☐	TP 2 ☐	TP 3 ☐	TP 4 ☐	TP 5 ☐	TP 6 ☐

BAB	STANDARD PRESTASI		HALAMAN	PENCAPAIAN	
	TAHAP PENGUASAAN	TAFSIRAN		(✓) MENGUASAI	(X) BELUM MENGUASAI
GEOGRAFI MANUSIA: PENDUDUK DAN PETEMPATAN					
8 PENDUDUK DI MALAYSIA	TP1	Menyatakan taburan penduduk di Malaysia	68		
	TP2	Melabel taburan penduduk pada peta Malaysia	68		
	TP3	Menjelaskan faktor yang mempengaruhi taburan penduduk di Malaysia	69		
	TP4	Menerangkan dengan contoh faktor yang mempengaruhi taburan penduduk di Malaysia	70		
	TP5	Membandingkan faktor penduduk padat dan penduduk jarang di Malaysia	71		
	TP6	Mencadangkan langkah-langkah mengurangkan kesan negatif taburan penduduk di kawasan setempat atau mana-mana kawasan di Malaysia	72		
Tahap Penguasaan Bab 8 TP 1 ☐ TP 2 ☐ TP 3 ☐ TP 4 ☐ TP 5 ☐ TP 6 ☐					
9 PETEMPATAN DI MALAYSIA	TP1	Menyatakan jenis petempatan dan pola petempatan di Malaysia	79, 80		
	TP2	Memberi contoh jenis petempatan di Malaysia	79		
	TP3	Menjelaskan dengan contoh jenis dan pola petempatan di Malaysia	80		
	TP4	Menerangkan jenis dan pola petempatan serta membezakan fungsi petempatan bandar dan luar bandar di Malaysia	81		
	TP5	Menjelaskan jenis, pola dan fungsi petempatan kawasan persekitaran masing-masing	82		
	TP6	Mencadangkan idea petempatan lestari di kawasan persekitaran masing-masing pada masa hadapan	82		
Tahap Penguasaan Bab 9 TP 1 ☐ TP 2 ☐ TP 3 ☐ TP 4 ☐ TP 5 ☐ TP 6 ☐					
GEOGRAFI KAWASAN: ASIA TENGGARA					
10 BENTUK MUKA BUMI DAN SALIRAN DI ASIA TENGGARA	TP1	Menyatakan nama negara-negara di Asia Tenggara	89		
	TP2	Melabel nama negara-negara di Asia Tenggara di atas peta	89		
	TP3	Menjelaskan bentuk muka bumi, sungai dan tasik di Asia Tenggara	90, 91		
	TP4	Menjelaskan melalui contoh bentuk muka bumi, sungai dan tasik di Asia Tenggara	90, 91		
	TP5	Membandingkan bentuk muka bumi, sungai dan tasik antara dua buah negara di Asia Tenggara	92		
	TP6	Menghasilkan karya kreatif dan menunjukkan keaslian dengan menggunakan pelbagai media berkaitan bentuk muka bumi, sungai dan tasik di salah sebuah negara Asia Tenggara	92		
Tahap Penguasaan Bab 10 TP 1 ☐ TP 2 ☐ TP 3 ☐ TP 4 ☐ TP 5 ☐ TP 6 ☐					

BAB	STANDARD PRESTASI		HALAMAN	PENCAPAIAN	
	TAHAP PENGUASAAN	TAFSIRAN		(✓) MENGUASAI	(X) BELUM MENGUASAI
11 PENDUDUK DAN PETEMPATAN DI ASIA TENGGARA	TP1	Menyatakan taburan penduduk di Asia Tenggara	99		
	TP2	Melabelkan taburan penduduk di Asia Tenggara	99		
	TP3	Menjelaskan dengan contoh taburan penduduk berdasarkan fungsi petempatan bandar utama mana-mana negara di Asia Tenggara	100, 101		
	TP4	Menghubung kait taburan penduduk dan fungsi petempatan bandar utama mana-mana negara di Asia Tenggara	101		
	TP5	Membandingkan taburan penduduk dan fungsi petempatan bandar utama sekurang-kurangnya antara dua buah negara di Asia Tenggara	102		
	TP6	Menghasilkan karya kreatif dengan menggunakan pelbagai media berkaitan taburan penduduk dan fungsi petempatan bandar utama di salah sebuah negara Asia Tenggara	102		

Tahap Penguasaan Bab 11

TP 1

TP 2

TP 3

TP 4

TP 5

TP 6

ISU DAN PENGURUSAN ALAM SEKITAR

12 SUMBER AIR	TP1	Menyatakan jenis sumber air di Malaysia	109		
	TP2	Menjelaskan jenis sumber air dan punca krisis air di Malaysia	109, 110		
	TP3	Menjelaskan jenis sumber air, punca dan kesan krisis air di Malaysia	110, 111		
	TP4	Menghuraikan dengan contoh jenis sumber air, punca dan kesan krisis air di Malaysia	110, 111		
	TP5	Menjelaskan jenis sumber air, punca dan kesan krisis air, serta mencadangkan langkah-langkah mengurangkan kesan krisis air secara bijaksana di Malaysia	110, 112		
	TP6	Menghasilkan idea yang kreatif, inovatif dan boleh dicontohi sebagai amalan penggunaan air secara bijaksana	112		

Tahap Penguasaan Bab 12

TP 1

TP 2

TP 3

TP 4

TP 5

TP 6

13 SISA DOMESTIK	TP1	Menyatakan jenis dan contoh sisa domestik di Malaysia	118, 119		
	TP2	Menjelaskan jenis dan contoh sisa domestik, serta kesan pembuangannya di Malaysia	118, 119		
	TP3	Menerangkan jenis, contoh sisa domestik dan kesan pembuangannya berserta contoh	118, 120		
	TP4	Menerangkan jenis sisa domestik, kesan pembuangannya berserta contoh dan menghuraikan langkah-langkah mengurangkan kesan pembuangan sisa domestik secara berkesan	120		
	TP5	Menerangkan jenis sisa domestik, kesan pembuangan dan langkah-langkah mengurangkan kesan pembuangan sisa domestik secara bijaksana di kawasan setempat	121		
	TP6	Menghasilkan idea yang kreatif, inovatif dan boleh dicontohi sebagai amalan pengurusan sisa domestik secara bijaksana	122		

Tahap Penguasaan Bab 13

TP 1

TP 2

TP 3

TP 4

TP 5

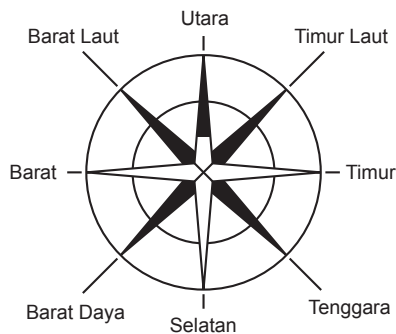
TP 6

Arah

KUASAI Nota Pintas

1.1 Arah Mata Angin

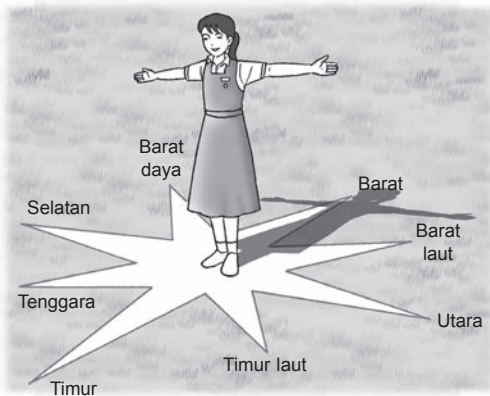
- Arah** ialah **hala tuju** sesuatu tempat dari sesuatu tempat yang lain.
- Terdapat lapan arah mata angin. Empat arah mata angin utama dan empat arah mata angin perantaraan.

Lapan arah mata angin

1.2 Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Matahari

- Matahari** dapat digunakan sebagai panduan untuk menentukan arah mata angin.

Menentukan arah mata angin berpandukan matahari

- Berdiri di kawasan lapang dengan menghadap ke arah matahari terbit.
- Arah di hadapan anda ialah timur. Arah di belakang anda ialah barat.
- Depakan kedua-dua belah tangan anda. Tangan kiri menghala ke arah utara.
- Tangan kanan anda menunjukkan arah selatan.

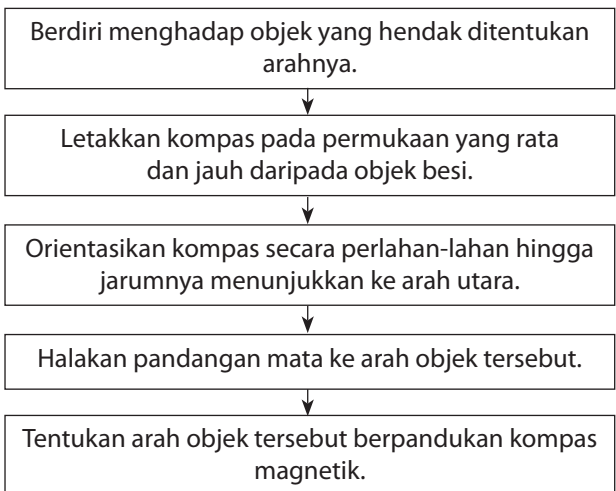
1.3 Cara Menentukan Arah Mata Angin Menggunakan Kompas

- Kompas** digunakan untuk menentukan arah sesuatu tempat dengan mudah dan tepat.
- Kompas terdiri daripada **perumah**, **pemuka** dan **jarum kompas**.

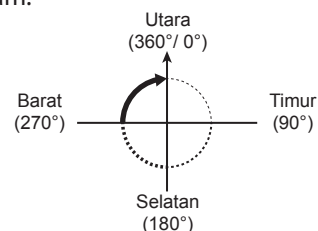
Kompas magnetik

- Langkah-langkah menentukan arah menggunakan kompas magnetik:

1.4 Bearing Sudutan

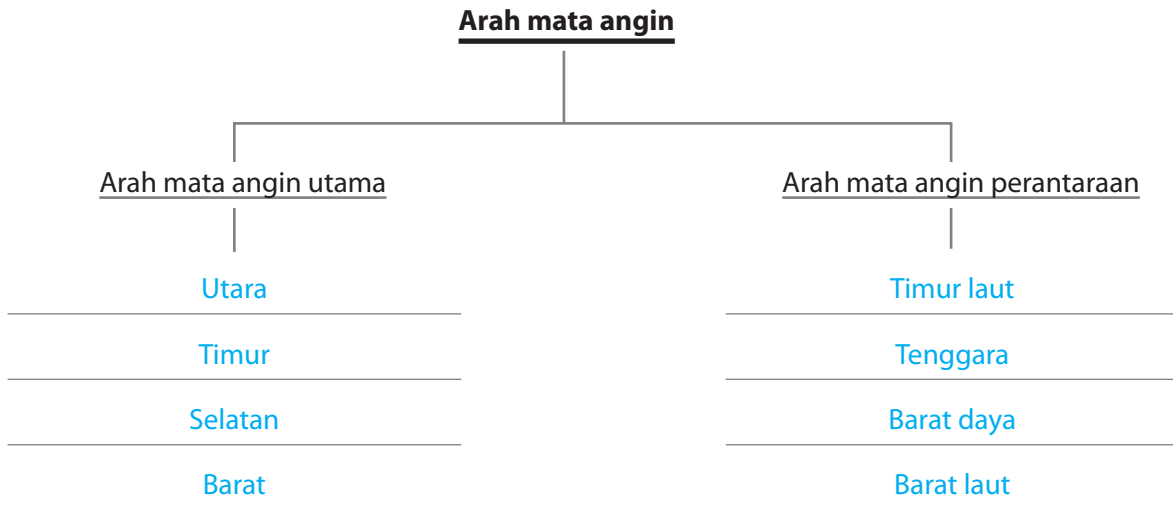
- Bearing** ialah arah sesuatu tempat dari suatu **titik rujukan**.
- Bearing dinyatakan dalam nilai **darjah** (°).
- Bearing sudutan sesuatu tempat diukur menggunakan **jangka sudut** dari arah utara, iaitu dari 0° mengikut pusingan jam.

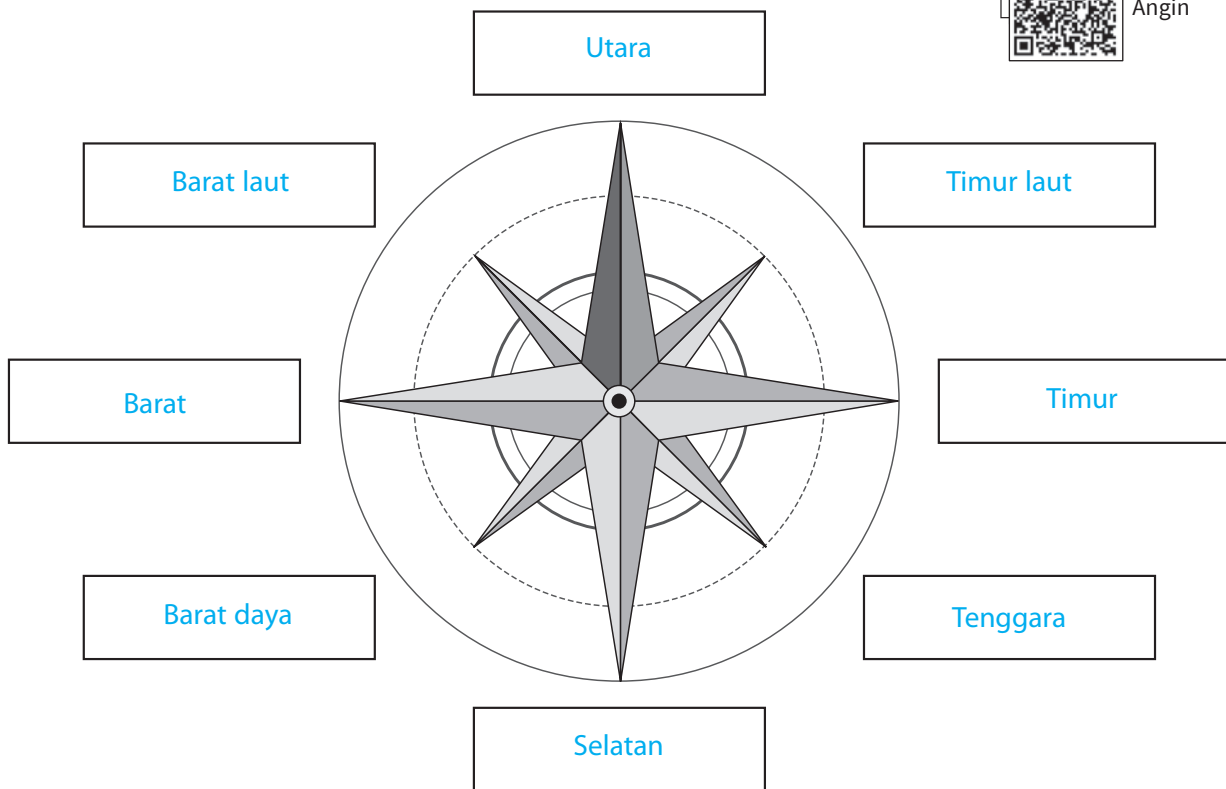
Nilai sudut bearing sudutan ialah antara 0° hingga 360°

SP 1.1.1 Mengenal pasti lapan arah mata angin

1. Lengkapkan rajah di bawah dengan arah mata angin utama dan arah mata angin perantaraan. TP 1

2. Lengkapkan rajah di bawah dengan **lapan** arah mata angin. TP 1

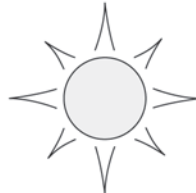
Cuba jawab *Praktis Sumatif, Bhgn B, S1(a)*

SP 1.1.2 Menggunakan matahari sebagai panduan untuk menentukan arah mata angin

3. Berdasarkan rajah di bawah, nyatakan arah tempat-tempat yang berikut dengan berpandukan arah matahari terbit. **TP 2**

Hotel

Matahari terbit

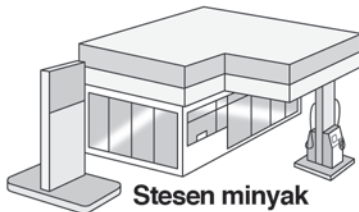
Balai polis

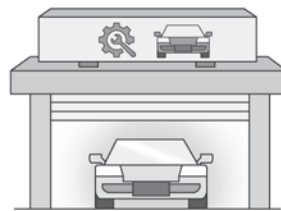
Pejabat pos

Pangsapuri

Stesen minyak

Bengkel kereta

Sekolah

Tempat	Arah	Tempat	Arah
(a) Matahari terbit	Timur	(e) Bengkel kereta	Barat
(b) Hotel	Timur laut	(f) Sekolah	Barat daya
(c) Pejabat pos	Utara	(g) Pangsapuri	Selatan
(d) Stesen minyak	Barat laut	(h) Balai polis	Tenggara

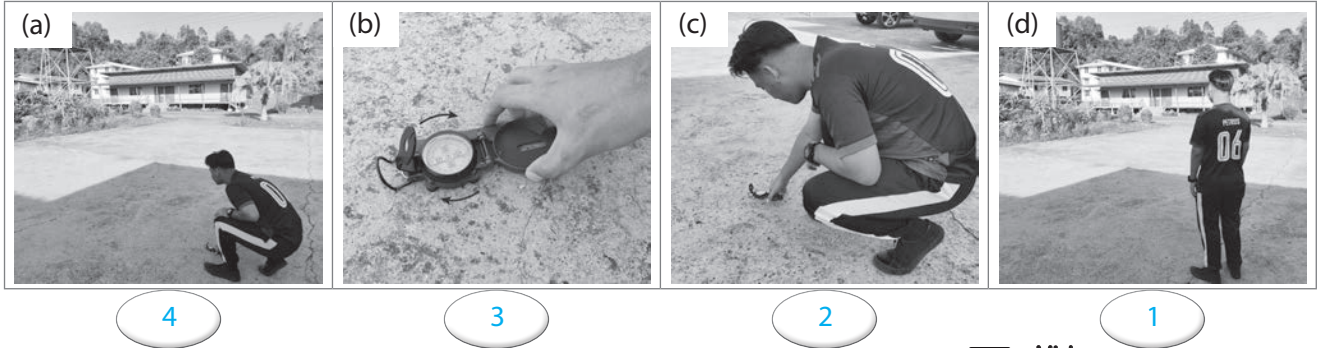
4. Isi tempat kosong dengan jawapan yang betul.

- (a) Bumi berputar pada paksinya dari barat ke timur.
- (b) Matahari terbit di sebelah timur dan terbenam di sebelah barat.
- (c) Jika anda berdiri menghadap ke arah matahari terbit:
- arah di hadapan anda ialah timur
 - arah di belakang anda ialah barat
 - tangan kiri anda akan menunjukkan arah utara
 - tangan kanan anda akan menunjukkan arah selatan

SP 1.1.3 Menggunakan kompas untuk menentukan arah mata angin

5. Tuliskan nombor mengikut urutan yang **betul** untuk menentukan arah mata angin menggunakan kompas dalam foto yang diberi. **TP 3**

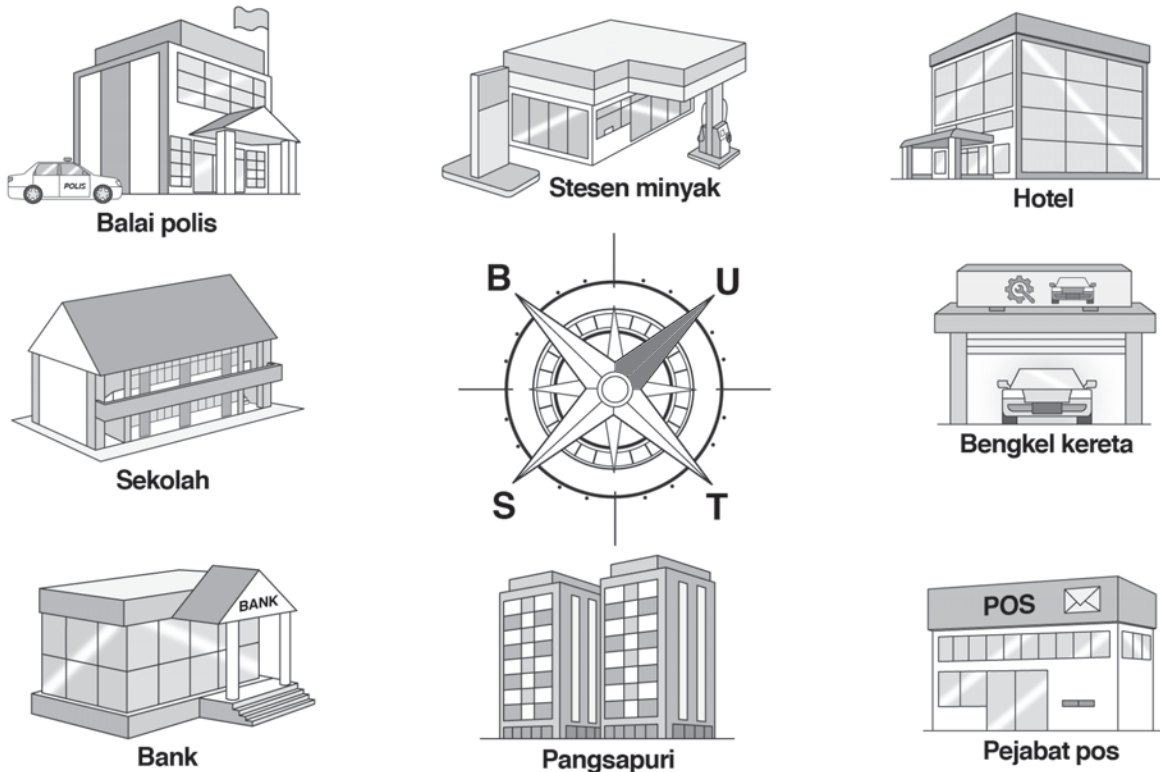
- 1 Berdiri menghadap objek yang anda ingin tentukan arah.
- 2 Letakkan kompas pada permukaan yang rata.
- 3 Orientasikan kompas dengan memusingkan kompas perlahan-lahan sehingga jarum kompas menunjukkan arah utara.
- 4 Tentukan arah objek tersebut dengan berpandukan kompas.

Video

 Cara Membuat Kompas Poket

6. Berdasarkan kompas yang telah diorientasikan pada rajah di bawah, tentukan arah tempat-tempat yang berikut. **TP 4**

Tempat	Arah	Tempat	Arah
(a) Stesen minyak	Barat laut	(e) Pangsapuri	Tenggara
(b) Balai polis	Barat	(f) Pejabat pos	Timur
(c) Sekolah	Barat daya	(g) Bengkel kereta	Timur laut
(d) Bank	Selatan	(h) Hotel	Utara

SP 1.1.3

1.4 Bearing Sudutan

SP 1.1.4 Mengukur bearing sudutan pada peta dengan menggunakan jangka sudut

7. Susun langkah-langkah mengukur bearing sudutan titik Q dari titik P mengikut urutan yang betul dengan menulis 1, 2, 3, 4 dan 5 pada petak yang disediakan.

(a) Mengukur bearing sudutan dari utara 0° ke garisan PQ.	5
(b) Letakkan pusat jangka sudut pada titik rujukan.	4
(c) Lukis garisan lurus yang menyambungkan titik P dan titik Q.	2
(d) Tentukan titik P dan titik Q.	1
(e) Tentukan titik P sebagai titik rujukan.	3

8. Dengan menggunakan jangka sudut, ukur bearing sudutan bagi titik-titik yang berikut dari titik P. **TP 4**

<p>(a)</p> <p>Bearing sudutan A: <u>320°</u></p>	<p>(b)</p> <p>Bearing sudutan B: <u>145°</u></p>	<p>(c)</p> <p>Bearing sudutan C: <u>45°</u></p>
--	--	---

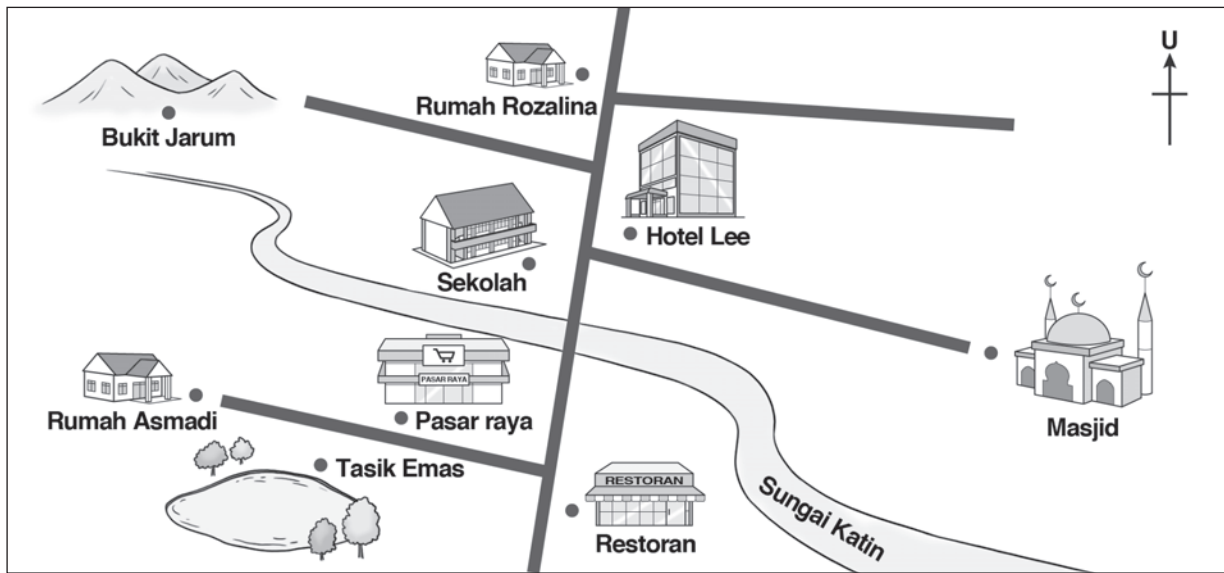
9. Lukis bearing sudutan berdasarkan maklumat yang diberi. **TP 4 KBAT Mengaplikasi**

KBAT

<p>(a)</p> <p>Bearing sudutan P dari Q ialah 30°.</p>	<p>(b)</p> <p>Bearing sudutan X dari Y ialah 245°.</p>
<p>(c)</p> <p>Bearing sudutan J dari K ialah 115°.</p>	<p>(d)</p> <p>Bearing sudutan A dari B ialah 330°.</p>

10. Berdasarkan peta di bawah, nyatakan arah mata angin dan bearing sudutan bagi tempat-tempat yang berikut. **TP 5 KBAT Mengaplikasi**

Tempat	Arah	Bearing sudutan
(a) Rumah Asmadi dari rumah Rozalina	Barat daya	230°
(b) Hotel Lee dari Tasik Emas	Timur laut	53°
(c) Restoran dari sekolah	Tenggara	170°
(d) Bukit Jarum dari masjid	Barat laut	286°
(e) Pasar raya dari Hotel Lee	Barat daya	233°

11. Jalankan aktiviti di bawah. **TP 6 KBAT Mengaplikasi**

eP+ Nota Mengukur Bearing Sudutan

AKTIVITI PAK-21

Kerja Lapangan

Tajuk: Menentukan arah dan bearing sudutan tempat tertentu dari titik rujukan

Alatan: Pen, pembaris, kertas A4, jangka sudut, buku catatan, kompas magnetik

Langkah-langkah:

1. Tentukan titik rujukan yang sesuai untuk dijadikan stesen anda.
2. Letakkan kompas magnetik di permukaan yang rata.
3. Pastikan tidak ada sebarang objek besi atau magnet lain yang berhampiran dengan kompas.
4. Halakan pandangan mata melalui pusat kompas ke arah tempat yang hendak ditentukan arahnya.
5. Baca arah dengan berpandukan kompas magnetik. Isi arah dalam jadual seperti di bawah.
6. Kemudian, lakarkan kedudukan tempat-tempat tadi di atas kertas A4.
7. Dengan menggunakan jangka sudut, anggarkan bearing sudutan tempat-tempat tadi.

Contoh jadual:

Dewan dijadikan titik rujukan

Tempat	Arah dari titik rujukan	Bearing sudutan
Makmal sains		
Kantin		
Bilik guru		

PRAKTIS REFLEKSI Bab 1

eP+ Praktis Ekstra
Bab 1

eP+

1. Lengkapkan ayat di bawah tentang arah mata angin.

- (a) Arah ialah hala tuju sesuatu tempat dari suatu tempat yang lain.
- (b) Empat arah mata angin utama ialah Utara, Selatan, Timur, Barat.
- (c) Empat arah mata angin perantaraan ialah Timur Laut, Tenggara, Barat Daya, dan Barat Laut.

2. Susun ikut urutan langkah-langkah untuk menentukan arah mata angin berpandukan matahari. Tandakan 1, 2, 3 dan 4 pada petak yang disediakan.

- (a) Depakan kedua-dua belah tangan. 3
- (b) Berdiri menghadap ke arah matahari terbit. 1
- (c) Tangan kanan menunjukkan arah selatan, tangan kiri menunjukkan arah utara. 4
- (d) Arah di hadapan ialah timur, arah di belakang ialah barat. 2

3. Isi tempat kosong dengan jawapan yang tepat.

- (a) Kompas digunakan untuk menentukan arah dengan tepat.
- (b) Jarum kompas sentiasa menunjuk ke arah utara.
- (c) Kompas terdiri daripada jarum kompas, perumah dan pemuka.
- (d) Untuk mendapatkan bacaan yang tepat, kompas perlu diletakkan pada permukaan yang rata.
- (e) Semasa mengorientasikan kompas, pastikan anda menjauhi objek besi.

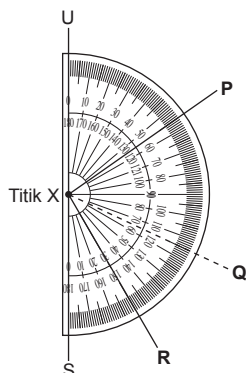
4. Gariskan jawapan yang betul.

- (a) Bearing ialah arah sesuatu tempat dari satu (titik rujukan , utara).
- (b) Bearing sudutan diukur dari arah utara mengikut (arah , lawan) pusingan jam.
- (c) Bearing sudutan dinyatakan dalam nilai (darjah , peratus).
- (d) Bearing sudutan diberi nilai 0° hingga (90° , 360°).
- (e) Bearing sudutan diukur dengan menggunakan (jangka sudut , jangka lukis).

5. Nyatakan bearing sudutan mengikut arah mata angin utama.

- (a) Timur 90° (c) Barat 270°
- (b) Selatan 180° (d) Utara 360° / 0°

6. Berdasarkan rajah di bawah, nyatakan bacaan bearing sudutan.

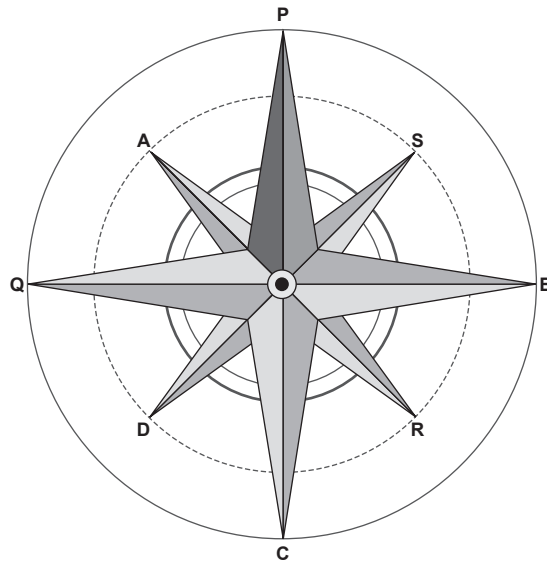
- (a) Bearing sudutan bagi titik **P** ialah 55°.
- (b) Bearing sudutan bagi titik **Q** ialah 115°.
- (c) Bearing sudutan bagi titik **R** ialah 150°.

KUASAI UASA

PRAKTIS SUMATIF

BAHAGIAN B

Soalan 1 berdasarkan Rajah 1.

Rajah 1

1. (a) Namakan arah mata angin yang berikut.

Buku
Teks
ms. 2

P : Utara

R : Tenggara

Q : Barat

S : Timur Laut

Aras Rendah [4 markah]

(b) Nyatakan bearing sudutan bagi arah mata angin yang berikut.

Buku
Teks
ms. 6

A : 315°

C : 180°

B : 90°

D : 225°

Aras Sederhana [8 markah]

(c) Terangkan cara menentukan arah mata angin berpandukan matahari.

Buku
Teks
ms. 3

Berdiri menghadap ke arah matahari terbit.

Arah di hadapan adalah timur dan arah di belakang adalah barat.

Depakan kedua-dua tangan. Tangan kiri menunjukkan arah utara.

Tangan kanan menunjukkan arah selatan.

Aras Sederhana [4 markah]

(d) Aliyah sedang berdiri sambil mendepakan tangan dan menghadap ke arah matahari terbenam. Nyatakan arah di

Buku
Teks
ms. 3

(i) hadapan Aliyah: Barat

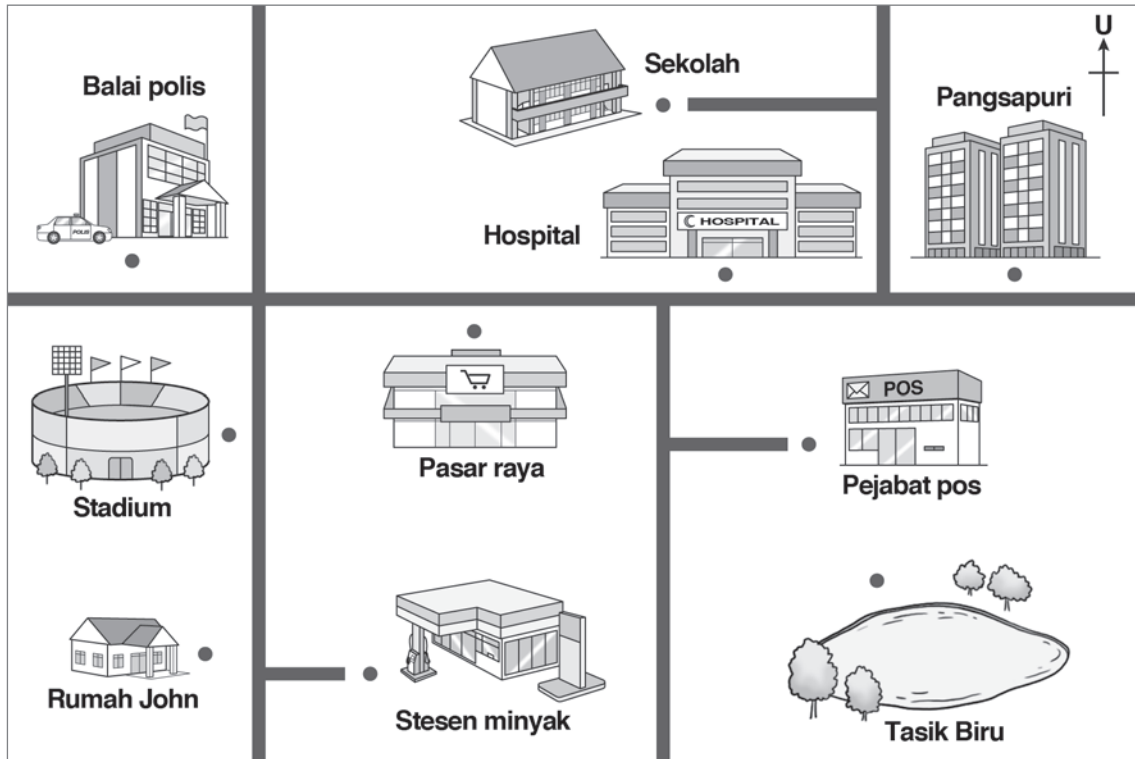
(ii) belakang Aliyah: Timur

(iii) sebelah kanan Aliyah: Utara

(iv) sebelah kiri Aliyah: Selatan

Aras Rendah [4 markah]

Soalan 2 berdasarkan Rajah 2.

Rajah 2

2. (a) Nyatakan arah mata angin tempat-tempat yang berikut.

Buku
Teks
ms. 2(i) Tasik dari pasar raya: Tenggara(ii) Rumah John dari stesen minyak: Barat(iii) Hospital dari stadium: Timur laut

Aras Rendah [6 markah]

(b) Nyatakan arah mata angin tempat-tempat yang berikut dari pasar raya.

Buku
Teks
ms. 2(i) Pangsapuri: Timur laut(ii) Rumah John: Barat daya(iii) Balai polis: Barat laut(iii) Pejabat pos: Timur

Aras Rendah [4 markah]

(c) Dengan menggunakan pejabat pos sebagai titik rujukan, nyatakan bearing sudutan bagi tempat-tempat yang berikut.

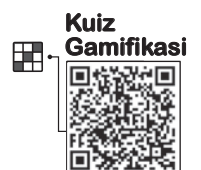
Buku
Teks
ms. 6-8(i) Rumah John: 250°(ii) Pangsapuri: 54°(iii) Sekolah: 337°

Aras Sederhana [6 markah]

(d) Lokasi yang manakah berkaitan dengan nilai bearing sudutan di bawah?

Buku
Teks
ms. 6-8(i) 333° dari tasik: Hospital(ii) 122° dari pasar raya: Tasik Biru

Aras Tinggi [4 markah]

Bab 1

Bentuk Muka Bumi

KUASAI Nota Pintas

»» 6.1 Bentuk Muka Bumi di Malaysia

1. Tanah tinggi

- Ketinggian melebihi 180 meter dari aras laut.
- Merangkumi banjaran gunung dan dataran tinggi.
- Terjadi akibat proses **lipatan** kerak bumi.
- Terletak di bahagian tengah Semenanjung Malaysia serta pedalaman Sabah dan Sarawak.
- Mempunyai suhu yang rendah, kira-kira 19°C.

2. Tanah pamah

- Ketinggian kurang daripada 180 meter dari aras laut.
- Terdapat di lembangan sungai, dataran, delta dan dataran pantai.
- Kebanyakan dataran dan delta yang luas terletak di sepanjang pantai.

3. Pinggir laut

- Kira-kira 4 800 km panjang.
- Laut di sekeliling Malaysia adalah **cetek** kerana terletak di atas **pentas benua** yang dikenal sebagai Pentas Sunda.
- Terdapat ciri fizikal seperti teluk, tanjung, pantai, tebing tinggi dan gerbang laut.

4. Saliran

- Sungai dan tasik.
- Mempunyai banyak sungai kerana menerima hujan lebat sepanjang tahun.
- Kebanyakan sungai berpunca dari kawasan tadahan di banjaran gunung.
- Terdapat juga tasik semula jadi dan tasik buatan manusia.

»» 6.2 Lokasi Pelbagai Bentuk Muka Bumi di Malaysia Tanah Tinggi

- Kira-kira 60% daripada muka bumi Malaysia terdiri daripada tanah tinggi yang melebihi 180 meter dari aras laut.
- Banjaran utama di Semenanjung Malaysia:
 - Banjaran Titiwangsa
 - Banjaran Tahan
 - Banjaran Bintang
 - Banjaran Benom
- Banjaran di Sarawak:
 - Banjaran Tama Abu
 - Pergunungan Iran
 - Banjaran Kapuas Hulu
- Banjaran di Sabah:
 - Banjaran Crocker
 - Banjaran Trus Madi
 - Banjaran Brassey

5. Gunung di Semenanjung Malaysia:

- Gunung Tahan (2 187 m)
- Gunung Korbu (2 182 m)
- Gunung Bintang (1 862 m)

6. Gunung di Sarawak:

- Gunung Api (1 750 m)
- Gunung Murud (2 438 m)

7. Gunung di Sabah:

- Gunung Kinabalu (4 095 m)
- Gunung Trus Madi (2 642 m)

Tanah Pamah

- Semenanjung Malaysia mempunyai jaluran tanah pamah di pantai barat dan pantai timur.
- Tanah pamah di pantai barat Semenanjung Malaysia:
 - Dataran Kedah-Perlis
 - Dataran Hilir Sungai Perak
 - Dataran Kerian
 - Luas dan panjang serta rendah dan rata
 - Diliputi **tanah aluvium** yang subur untuk kegiatan pertanian
- Tanah pamah di pantai timur Semenanjung Malaysia:
 - Dataran Kelantan
 - Dataran Terengganu
 - Sempit, terputus-putus dan berpasir
 - Dilanda banjir pada musim tengkujuh
- Tanah pamah di Sabah:
 - Dataran di pantai timur adalah **lebih lebar** tetapi sebahagiannya **berpaya**, sesuai untuk kegiatan pertanian.
 - Dataran di pantai barat adalah **lebih sempit** dan terputus-putus kerana terbentuk di kaki Banjaran Crocker, sesuai untuk kegiatan perindustrian.
- Di Sarawak, **Delta Rajang** membentuk lembangan yang luas. Kegiatan pertanian merupakan kegiatan utama di kawasan ini.

Pinggir Laut

- Terdapat pelbagai bentuk muka bumi di kawasan pinggir laut negara kita seperti tebing tinggi, tanjung, teluk, pantai dan pulau.
- Pembentukan bentuk muka bumi fizikal di kawasan pinggir laut dikaitkan dengan proses **hakisan** dan **pemendapan** ombak.
 - Pantai – terbentuk hasil pemendapan di pinggir laut
 - Teluk – pinggir laut yang melengkung ke daratan dan terlindung daripada tiupan angin kencang
 - Tebing tinggi – daratan yang menghadap laut yang bercerun curam

- Tanjung – pinggir laut yang menganjur dari daratan
- Gua – lubang di tebing tinggi terbentuk akibat tindakan hakisan ombak
- Gerbang laut – terbentuk apabila dua gua yang bertentangan bercantum akibat hakisan ombak
- Batu tunggul – terbentuk apabila gerbang laut runtuh akibat hakisan ombak
- Batu sisa – terbentuk apabila batu tunggul mengalami hakisan berterusan

Saliran

1. Malaysia mempunyai banyak sungai kerana menerima hujan lebat sepanjang tahun.
2. Kebanyakan sungai di Semenanjung Malaysia berpunca dari Banjaran Titiwangsa.
3. Di dataran pantai barat, sungai-sungai mengalir masuk ke Selat Melaka manakala di dataran pantai timur sungai-sungai mengalir masuk ke Laut China Selatan.
4. Di Sabah dan Sarawak, sungai berpunca dari banjaran gunung di pedalaman dan mengalir masuk ke Laut China Selatan dan Laut Sulu.
5. Sungai-sungai di Semenanjung Malaysia:
 - Sungai Muda, Sungai Perak, Sungai Bernam, Sungai Endau, Sungai Kelantan, Sungai Pahang
6. Sungai-sungai di Sarawak:
 - Sungai Rajang, Sungai Baram, Sungai Lupar
7. Sungai-sungai di Sabah:
 - Sungai Padas, Sungai Labuk, Sungai Kinabatangan, Sungai Segama

»» 6.3 Kepentingan Pelbagai Bentuk Muka Bumi di Malaysia

Tanah Tinggi

1. Kawasan pembalakan
 - Hutan Malaysia, terutamanya tanah tinggi Sabah dan Semenanjung Malaysia menghasilkan **kayu berharga** seperti merbau, meranti, cengal dan hasil hutan lain seperti rotan dan buluh.
2. Kawasan tadahan air dan legeh
 - Kawasan tadahan air bagi beberapa batang sungai seperti Sungai Perak dan Sungai Pahang.
3. Kawasan pelancongan
 - Mempunyai **pemandangan** yang **menarik** dan suhu yang nyaman.
 - Bukit Fraser, Genting Highlands, Cameron Highlands dan Bukit Bendera.
4. Tapak penjana kuasa hidroelektrik
 - Menerima hujan yang banyak.
 - Empangan Chenderoh (Perak), Empangan Kenyir (Terengganu), Empangan Batang Ai (Sarawak), Empangan Tenom Pangi (Sabah).
5. Kawasan pertanian
 - Sesuai untuk menanam **tanaman hawa sederhana** seperti teh, bunga-bunga, sayur-sayuran dan buah-buahan.
 - Cameron Highlands, Tanah Tinggi Kundasang.

Tanah Pamah

1. Kawasan pertanian
 - Tanah pamah sangat sesuai bagi penanaman pelbagai jenis tanaman seperti padi, kelapa sawit, nanas, kelapa.
 - Contoh: Dataran Kedah-Perlis, Dataran Johor, Delta Rajang.
2. Kawasan perlombongan
 - Bijih timah, bauksit, tembaga, emas.
 - Contoh: Lembah Kinta.
3. Tapak petempatan
 - Tapak petempatan, pekan dan bandar-bandar besar seperti Kuala Lumpur, Kuching dan Sandakan.
4. Tumpuan jaringan pengangkutan dan perhubungan
 - Memudahkan pembinaan jalan raya, landasan kereta api dan lapangan terbang.
 - Contoh: Lapangan terbang KLIA, Lebuhraya Utara-Selatan.
5. Tapak pembinaan kawasan perindustrian
 - Contoh: Kawasan perindustrian Perai.

Pinggir Laut

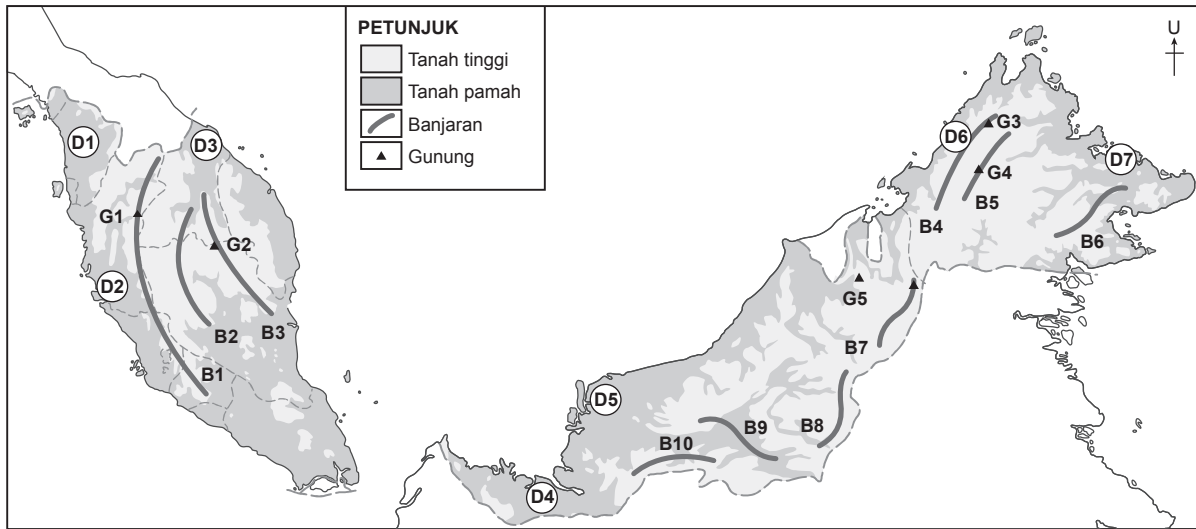
1. Pantai berpasir
 - Kawasan pelancongan dan perkelahan
 - Kawasan penanaman kelapa
 - Contoh: Port Dickson, Pantai Cahaya Bulan
2. Pulau
 - Kawasan pelancongan
 - Contoh: Pulau Langkawi, Pulau Tioman, Pulau Redang
3. Tanjung
 - Kawasan rekreasi dan pelancongan
 - Contoh: Tanjung Bidara, Tanjung Dawai
4. Teluk
 - Petempatan nelayan
 - Tapak pelabuhan
 - Kawasan perikanan
 - Kawasan perkelahan
 - Contoh: Teluk Kemang, Teluk Ramunia
5. Pentas benua
 - Kawasan perikanan
 - Kawasan perlombongan petroleum dan gas asli
 - Contoh: Luar kawasan pesisir pantai Terengganu, Sabah dan Sarawak

Saliran

1. Bahagian hulu sungai yang beraliran deras diempangkan untuk menjana kuasa hidroelektrik. Contoh: Empangan Pergau.
2. Menjadi sempadan antarabangsa dan sempadan negeri. Contoh: Sungai Golok antara Malaysia dengan Thailand.
3. Sebagai sumber pengairan yang membolehkan penanaman padi dua kali setahun diusahakan. Contoh: Sungai Muda.
4. Kaedah pengangkutan dan perhubungan. Contoh: Sungai Rajang.

SP 2.2.2 Menentukan lokasi pelbagai bentuk muka bumi di Malaysia

2. Namakan banjaran, gunung dan tanah pamah yang ditandakan pada peta di bawah. TP 2

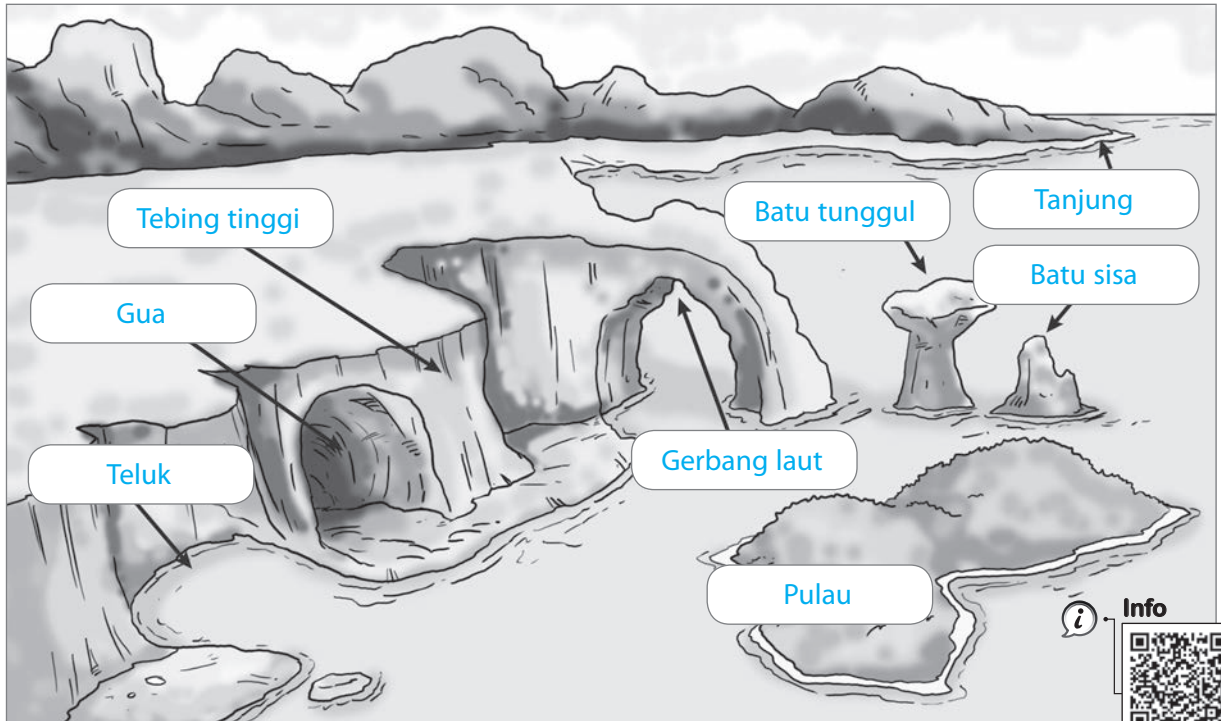
MALAYSIA

	Banjaran	G2	Gunung Tahan
B1	Banjaran Titiwangsa	G3	Gunung Kinabalu
B2	Banjaran Benom	G4	Gunung Trus Madi
B3	Banjaran Tahan	G5	Gunung Api
B4	Banjaran Crocker	Tanah pamah	
B5	Banjaran Trus Madi	D1	Dataran Kedah-Perlis
B6	Banjaran Brassey	D2	Dataran Hilir Sungai Perak
B7	Banjaran Tama Abu	D3	Dataran Kelantan
B8	Pergunungan Iran	D4	Dataran Pantai Barat Sarawak
B9	Pergunungan Hose	D5	Delta Rajang
B10	Banjaran Kapuas Hulu	D6	Dataran Pantai Barat Sabah
	Gunung	D7	Dataran Pantai Timur Sabah
G1	Gunung Korbu		

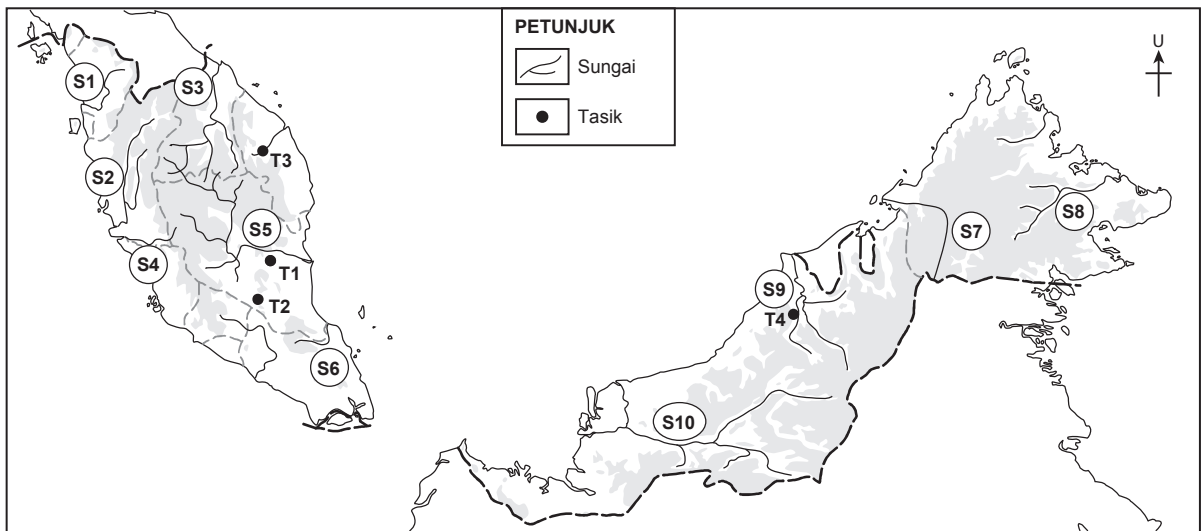
Banjaran Gunung

3. Berdasarkan rajah di bawah, namakan bentuk muka bumi pinggir laut. **TP 2**

Pinggir Laut di Malaysia

4. Namakan sungai dan tasik yang ditandakan pada peta di bawah. **TP 2**

MALAYSIA

Sungai		S8	Sungai Kinabatangan
S1	Sungai Muda	S9	Sungai Baram
S2	Sungai Perak	S10	Sungai Rajang
S3	Sungai Kelantan	Tasik	
S4	Sungai Bernam	T1	Tasik Chini
S5	Sungai Pahang	T2	Tasik Bera
S6	Sungai Endau	T3	Tasik Kenyir
S7	Sungai Padas	T4	Loagan Bunut

SP 2.2.3 Membandingkan kepentingan pelbagai bentuk muka bumi di Malaysia

5. Nyatakan kepentingan pelbagai bentuk muka bumi di Malaysia. TP 3

(a)

Tanah tinggi

- (i) Menjana kuasa hidroelektrik
- (ii) Penanaman tanaman hawa sederhana
- (iii) Pusat pelancongan dan peranginan
- (iv) Kawasan tadahan air

(b)

Tanah pamah

- (i) Kawasan pertanian
- (ii) Kawasan petempatan dan tumpuan penduduk
- (iii) Kawasan perhubungan dan pengangkutan
- (iv) Kawasan perindustrian dan perdagangan

(c)

Pinggir laut

- (i) Tapak pelabuhan
- (ii) Pusat pelancongan
- (iii) Kawasan perikanan
- (iv) Perlombongan

(d)

Saliran

- (i) Sumber pengairan
- (ii) Sempadan semula jadi
- (iii) Perhubungan dan pengangkutan
- (iv) Perikanan air tawar

6. Huraikan kepentingan pelbagai bentuk muka bumi di Malaysia. **TP 4**

Bentuk muka bumi	Kepentingan
<p>(a) Tanah tinggi</p> 	<p>(i) Pertanian <u>Kawasan tanah tinggi sesuai untuk tanaman hawa sederhana seperti sayur-sayuran, bunga-bunga dan buah-buahan. Contohnya, penanaman sayur-sayuran di Tanah Tinggi Kundasang (Sabah).</u></p> <p>(ii) Pelancongan <u>Kawasan tanah tinggi sesuai untuk pelancongan kerana mempunyai suhu yang nyaman dan pemandangan yang menarik. Contohnya, Bukit Bendera (Pulau Pinang) dan Gunung Kinabalu (Sabah).</u></p>
<p>(b) Tanah pamah</p> 	<p>(i) Pengangkutan dan perhubungan <u>Kawasan tanah pamah sesuai untuk pembinaan jaringan pengangkutan seperti jalan raya, landasan kereta api dan lapangan terbang. Contohnya, pembinaan Lebuhraya Utara-Selatan dan KLIA 1.</u></p> <p>(ii) Petempatan <u>Kawasan tanah pamah yang rata serta struktur tanah yang stabil memudahkan pembinaan petempatan. Contohnya, petempatan di Kuala Lumpur, Johor Bahru (Johor) dan Alor Setar (Kedah).</u></p>
<p>(c) Pinggir laut</p> 	<p>(i) Perikanan <u>Kawasan pinggir laut kaya dengan hasil laut dan sesuai untuk kegiatan perikanan. Antara kawasan perikanan utama di Malaysia ialah Kuala Selangor (Selangor) dan Kuala Muda (Kedah).</u></p> <p>(ii) Perlombongan <u>Kawasan pesisir pantai kaya dengan sumber mineral seperti petroleum dan gas asli. Sumber ini terdapat di luar pesisir pantai Terengganu, Sabah dan Sarawak.</u></p>
<p>(d) Saliran</p> 	<p>(i) Sempadan <u>Sungai berfungsi sebagai sempadan antarabangsa dan sempadan negeri. Contohnya, Sungai Golok merupakan sempadan antarabangsa antara negara Malaysia dengan negara Thailand.</u></p> <p>(ii) Penjanaan kuasa hidroelektrik <u>Sungai yang beraliran deras dijadikan empangan untuk penjanaan kuasa hidroelektrik. Contohnya, Empangan Tenom Pangi (Sabah) dan Empangan Pergau (Kelantan).</u></p>

Cuba jawab **Praktis Sumatif**, Bhgn B, S1(c)

7. Bandingkan kepentingan antara pelbagai bentuk muka bumi di Malaysia. **TP 5** **KBAT** Menilai

AKTIVITI PAK-21

Lawatan Galeri

Tajuk: Perbandingan kepentingan pelbagai bentuk muka bumi di Malaysia

Alatan: Kertas sebak, pen penanda pelbagai warna

Langkah-langkah:

1. Guru membahagikan kelas kepada beberapa kumpulan yang terdiri daripada empat hingga lima orang.
2. Setiap kumpulan mencari maklumat dan foto untuk membandingkan kepentingan antara dua bentuk muka bumi yang terdapat di Malaysia, iaitu tanah pamah, tanah tinggi, saliran dan pinggir laut.
3. Setiap kumpulan boleh mencari maklumat tersebut menggunakan pelbagai media massa, buku rujukan, keratan surat khabar dan Internet.
4. Rumuskan dapatan kumpulan masing-masing dalam bentuk jadual mengikut format di bawah.

Info

Tempat-tempat Menarik di Cameron Highlands, Pahang

Contoh:

Bentuk muka bumi	Tanah tinggi	Tanah pamah
Kepentingan	• Sesuai untuk tanaman hawa sederhana seperti sayur-sayuran dan bunga-bunga kerana suhu yang rendah	• Sesuai untuk pelbagai jenis tanaman seperti padi, getah dan kelapa sawit kerana kawasan yang rendah dan rata
Contoh lokasi	Cameron Highlands	Dataran Kedah-Perlis
Foto		

5. Setiap kumpulan perlu menampal hasil dapatan di papan putih yang disediakan dan membuat pembentangan.
6. Selepas pembentangan, setiap kumpulan akan bergerak ke setiap galeri dan menambah maklumat yang berkaitan menggunakan *sticky notes*.

8. Jana idea tentang potensi pelbagai bentuk muka bumi di persekitaran tempat tinggal sendiri dengan menggunakan pelbagai media. **TP 6** **KBAT** Menganalisis

AKTIVITI PAK-21

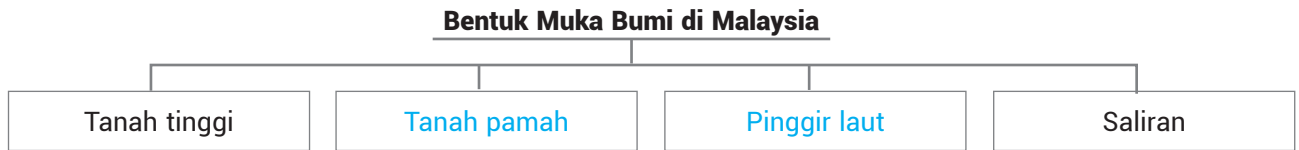
PowerPoint

Tajuk: Potensi pelbagai bentuk muka bumi di persekitaran tempat tinggal

Langkah-langkah:

1. Bahagikan kelas kepada empat hingga lima orang dalam satu kumpulan (mengikut tempat tinggal).
2. Murid membuat pemerhatian di kawasan kajian untuk mengenal pasti bentuk muka bumi yang terdapat di kawasan tersebut.
3. Berdasarkan pemerhatian tersebut, hasilkan laporan ringkas tentang potensi pelbagai bentuk muka bumi di kawasan kajian pada masa sekarang.
4. Kemudian, murid perlu menjana idea tentang potensi pelbagai bentuk muka bumi di kawasan kajian kepada penduduk setempat.
5. Murid digalakkan menggunakan pelbagai media seperti media massa dan Internet untuk mencari bahan dan mendapatkan idea.
6. Setiap kumpulan perlu mempersembahkan hasil kajian mereka menggunakan *PowerPoint*.
7. Bandingkan kepentingan dan potensi pelbagai bentuk muka bumi di kawasan kajian pada masa sekarang dengan pada masa hadapan.
8. Guru akan menilai hasil kerja setiap kumpulan.

1. Lengkapkan rajah di bawah dengan bentuk muka bumi di Malaysia.

2. Isi tempat kosong dengan jawapan yang **betul**.

- (a) Tanah tinggi di Semenanjung Malaysia berpunca dari Dataran Tinggi Yunnan di pedalaman China yang merentasi Thailand.
- (b) Banjaran Titiwangsa merupakan 'tulang belakang' Semenanjung Malaysia.
- (c) Gunung Kinabalu yang terletak di Banjaran Crocker merupakan gunung yang tertinggi di Malaysia.
- (d) Dataran Pantai Timur Sabah sesuai untuk kegiatan pertanian seperti tanaman kelapa sawit, getah dan koko.
- (e) Delta Rajang membentuk lembangan yang luas di pantai barat Sarawak.

3. Tandakan (✓) pada bentuk muka pinggir laut di Malaysia.

(a) Teluk	☒	(c) Jeram	☐	(e) Tebing tinggi	☒
(b) Pulau	☒	(d) Tetambak	☐	(f) Batu sisa	☒

4. Tandakan (✓) pada kepentingan kawasan tanah tinggi di Malaysia.

(a) Penjanaan kuasa hidroelektrik	☒
(b) Penanaman tanaman hawa sederhana	☒
(c) Pengangkutan dan perhubungan	☐
(d) Perlombongan bijih timah	☐

5. Gariskan jawapan yang **betul**.

- (a) (Sungai Muda , Sungai Bernam) berfungsi sebagai sempadan antara negeri Perak dengan Selangor.
- (b) (Sungai Kinabatangan , Sungai Endau) digunakan untuk mengangkut kayu balak.
- (c) (Dataran Johor , Dataran Kelantan) sesuai untuk penanaman padi sawah.
- (d) (Sungai Perak , Sungai Sugut) diempangkan untuk menjana kuasa hidroelektrik.
- (e) Kawasan pinggir laut yang berteluk dan terlindung daripada tiupan angin kencang sesuai dijadikan (tapak pelabuhan , kawasan perlombongan gas asli).

6. Padankan bentuk muka bumi dengan kepentingan yang **betul** dengan menulis **A**, **B**, dan **C** dan **D** pada petak yang disediakan.

A	Dataran Johor	C	Pulau Tioman
B	Sungai Pahang	D	Cameron Highlands

(a) Kegiatan penternakan ikan air tawar	B
(b) Suhu yang nyaman menjadi tarikan pelancong	D
(c) Sesuai untuk penanaman getah, kelapa sawit dan nanas	A
(d) Mempunyai pantai berpasir yang menggalakkan pelancongan	C

KUASAI UASA

PRAKTIS SUMATIF

BAHAGIAN A

1. Maklumat di bawah merujuk kepada banjaran di Malaysia.

Buku Teks ms. 60

- Tinggi di utara dan menganjur semakin rendah ke selatan
- 'Tulang belakang' Semenanjung Malaysia

Maklumat di atas merujuk kepada

- A** Banjaran Tahan
B Banjaran Crocker
C Banjaran Tama Abu
D Banjaran Titiwangsa

Aras Sederhana

2. Apakah gunung yang terletak di Banjaran Crocker?

Buku Teks ms. 61

- A** Gunung Kinabalu **C** Gunung Tahan
B Gunung Korbu **D** Gunung Mulu

Aras Rendah

3. Antara yang berikut, yang manakah bentuk muka bumi pinggir laut kesan hakisan ombak?

Buku Teks ms. 64-65

I Teluk	III Tombolo
II Pantai	IV Tanjung
A I dan II	C II dan III
B I dan IV	D III dan IV

Aras Rendah

4. Peta 1 menunjukkan kawasan tanah pamah di Malaysia.

Buku Teks ms. 62-63

Peta 1 MALAYSIA

- Dataran luas dan subur
- Mendapan daripada kejadian banjir

Maklumat di atas merujuk kepada kawasan yang bertanda

- A** I **C** III
B II **D** IV

Aras Sederhana

5. Sungai yang manakah berfungsi sebagai sempadan semula jadi antara negeri Selangor dengan Perak?

Buku Teks ms. 70

- A** Sungai Golok **C** Sungai Pahang
B Sungai Baram **D** Sungai Bernam

Aras Rendah

6. Maklumat di bawah menunjukkan kawasan pinggir laut di Malaysia.

Buku Teks ms. 71

- Kuala Muda di Kedah
- Kuala Selangor di Selangor

Antara yang berikut, yang manakah kepentingan utama kawasan tersebut?

- A** Kawasan pelancongan
B Kawasan perikanan
C Sumber pengairan
D Tapak pelabuhan

Aras Sederhana

7. Kawasan tanah tinggi yang manakah terkenal dengan taman tema?

- A** Fraser's Hill
B Bukit Bendera
C Genting Highlands
D Tanah Tinggi Kundasang

Aras Sederhana

8. Pernyataan di bawah berkaitan dengan kepentingan saliran.

Rancangan pengairan untuk penanaman padi di Dataran Kedah-Perlis yang membolehkan padi ditanam sekurang-kurangnya dua kali setahun.

Apakah saliran tersebut?

- A** Sungai Bernam **C** Sungai Perak
B Sungai Pahang **D** Sungai Muda

Aras Sederhana

9. Mengapakah kebanyakan sungai di Semenanjung Malaysia tidak sesuai untuk pengangkutan?

- A** Pendek dan beraliran deras
B Panjang dan beraliran perlahan
C Cetek dan sentiasa kekurangan air
D Sentiasa mengalami kejadian banjir

Aras Tinggi

10. Maklumat di bawah menunjukkan kawasan tanah pamah di Malaysia.

Buku Teks ms. 69

- Dataran Kelantan
- Delta Rajang

Apakah persamaan kepentingan antara kawasan tersebut?

- A** Penanaman padi
B Kawasan perindustrian
C Penternakan ikan air tawar
D Perhubungan dan pengangkutan

Aras Sederhana

BAHAGIAN B

Klu Soalan

1(d) Perubahan guna tanah dari kawasan hutan ke ladang pertanian, penerokaan cerun, pembinaan hotel dan pempandaran membawa impak negatif di kawasan tanah tinggi.

1. (a) Senaraikan bentuk muka bumi yang terdapat di Malaysia.

Buku Teks ms. 58

Tanah tinggi

Tanah pamah

Saliran

Pinggir laut

Aras Rendah [3 markah]

(b) Nyatakan **dua** banjaran yang terletak di Sabah.

Buku Teks ms. 61

Banjaran Crocker

Banjaran Trus Madi

Aras Rendah [2 markah]

(c) Jelaskan kepentingan bentuk muka bumi yang ditunjukkan dalam Foto 1.

Buku Teks ms. 68

Foto 1

Kawasan tanah tinggi mempunyai pemandangan yang menarik sesuai untuk pelancongan.

Kawasan tanah tinggi sesuai untuk tanaman hawa sederhana.

Kawasan tanah tinggi menerima hujan banyak sesuai untuk penjanaan kuasa hidroelektrik.

Aras Sederhana [3 markah]

(d) Pada pandangan anda, apakah kesan penerokaan kawasan tanah tinggi terhadap alam sekitar?

Menjejaskan keseimbangan ekosistem

Menyebabkan kejadian tanah runtuh dan hakisan tanah

Aras Tinggi [2 markah]

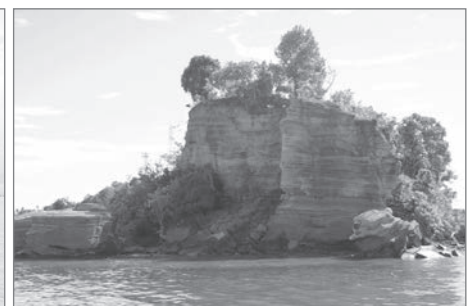
Foto 2 menunjukkan bentuk muka bumi pinggir laut.

X

Y

Z

Foto 2

2. (a) Namakan bentuk muka bumi yang bertanda

Buku Teks ms. 64-65

X : Batu tunggul

Y : Gerbang laut

Z : Tebing tinggi

Aras Rendah [3 markah]

(b) Apakah proses yang menghasilkan bentuk muka bumi dalam Foto 2?

Buku Teks ms. 64-65

Hakisan ombak

Aras Rendah [1 markah]

(c) Mengapakah kawasan pinggir laut menjadi tarikan pelancong?

Kawasan pinggir laut mempunyai pelbagai ciri fizikal yang menarik.

Pantai berpasir yang indah juga menjadi tarikan pelancong.

Tempat untuk snorkeling dan melihat ikan cantik-cantik secara langsung.

Aras Tinggi [3 markah]

(d) Terangkan potensi pinggir laut kepada pembangunan negara selain aktiviti pelancongan.

Buku Teks ms. 71

Kawasan perikanan seperti aktiviti tangkapan ikan, ketam, tiram dan udang.

Kawasan perlombongan petroleum dan gas asli di luar pantai Sabah, Sarawak dan Terengganu.

Kawasan yang berteluk dan terlindung daripada tiupan angin kencang sesuai dijadikan tapak pelabuhan.

Aras Tinggi [3 markah]

BAHAGIAN C

1. (a) Terangkan ciri-ciri tanah pamah di Malaysia.

Buku Teks ms. 58,62

Kawasan tanah pamah di Malaysia merupakan kawasan yang rendah, datar atau beralun. Ketinggian kawasan tanah pamah tidak melebihi 180 meter dari aras laut. Kebanyakan kawasan tanah pamah di Malaysia terdapat di lembangan sungai, delta, dataran, dan dataran pantai. Kawasan tanah pamah diliputi tanah jenis aluvium dan sesuai untuk pelbagai kegiatan ekonomi. Contoh tanah pamah di Malaysia ialah Dataran Kedah-Perlis dan Dataran Kelantan.

Aras Sederhana [4 markah]

(b) Huraikan kepentingan kawasan tanah pamah di Malaysia.

Buku Teks ms. 69

Kawasan tanah pamah di Malaysia sesuai untuk kegiatan pertanian kerana rendah dan rata serta diliputi tanah jenis aluvium. Contohnya, kegiatan penanaman padi di Dataran Kedah-Perlis. Kawasan tanah pamah yang rata serta struktur tanah yang stabil sesuai dijadikan kawasan petempatan. Contohnya, petempatan di Johor Bahru (Johor). Kawasan tanah pamah yang dilengkapi kemudahan infrastruktur berpotensi menjadi kawasan perindustrian. Contohnya, kawasan perindustrian Perai di Pulau Pinang.

Aras Sederhana [6 markah]

2. (a) Terangkan ciri-ciri tanah tinggi di Semenanjung Malaysia.

Buku
Teks
ms. 60

Tanah tinggi di Semenanjung Malaysia berpunca dari Dataran Tinggi Yunan di pedalaman negara China yang merentasi Thailand dan menganjur dari utara ke selatan Semenanjung Malaysia. Banjaran gunung di Semenanjung Malaysia merupakan gunung lipat tua yang stabil. Banjaran Titiwangsa tinggi di utara dan menganjur semakin rendah ke selatan. Banjaran Titiwangsa merupakan 'tulang belakang' Semenanjung Malaysia.

Aras Sederhana [5 markah]

- (b) Jelaskan potensi tanah tinggi di Semenanjung Malaysia terhadap pembangunan negara.

Buku
Teks
ms. 68

Kawasan tanah tinggi di Semenanjung Malaysia mempunyai pemandangan yang menarik dan suhu yang nyaman. Hal ini menyebabkan kawasan tanah tinggi seperti Cameron Highlands di Pahang menjadi tarikan pelancong dan sesuai untuk kegiatan pelancongan. Kawasan tanah tinggi juga sesuai untuk penanaman tanaman hawa sederhana seperti sayur-sayuran dan bunga-bunga. Cameron Highlands di Pahang terkenal dengan ladang teh yang diusahakan secara besar-besaran. Kawasan tanah tinggi juga menerima hujan yang banyak dan sangat sesuai untuk penjaan kuasa hidroelektrik. Contohnya, Empangan Temenggor di Perak.

Aras Tinggi [5 markah]

3. (a) Terangkan perbezaan antara Dataran Pantai Timur Sabah dengan Dataran Pantai Barat Sabah.

Buku
Teks
ms. 63

Dataran Pantai Timur Sabah adalah lebih luas berbanding Dataran Pantai Barat Sabah. Kawasan tanah pamah di pantai timur adalah lebih lebar dan sesuai untuk kegiatan pertanian seperti koko, getah dan kelapa sawit. Tanah pamah di Dataran Pantai Barat Sabah agak sempit dan terputus-putus kerana terbentuk di kaki Banjaran Crocker. Kawasan ini sesuai untuk kegiatan perindustrian seperti di Likas dan Kepayan.

Aras Sederhana [4 markah]

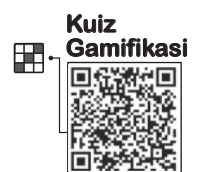
- (b) Mengapakah kawasan tanah pamah di pantai barat Semenanjung Malaysia lebih maju berbanding dengan pantai timur Semenanjung Malaysia?

Pantai barat Semenanjung Malaysia mempunyai jaluran tanah pamah yang lebih luas dan panjang. Kawasan ini diliputi oleh tanah aluvium yang subur dan sesuai untuk kegiatan pertanian, terutamanya penanaman padi. Pantai barat juga mempunyai taburan penduduk yang padat. Contohnya, Dataran Kedah-Perlis, Dataran Hilir Sungai Perak dan Dataran Selangor. Pantai timur Semenanjung Malaysia mempunyai jaluran tanah pamah yang terputus-putus, sempit dan berpasir. Walaupun kawasan ini diliputi tanah jenis aluvium dan subur untuk kegiatan pertanian, namun sering dilanda banjir pada musim tengkujuh dan merosakkan kawasan tersebut.

Contohnya, Dataran Kelantan.

Aras Tinggi [6 markah]

(Terima jawapan murid yang sesuai untuk Bahagian B & C)

Bab 6

Sisa Domestik

KUASAI Nota Pintas

»» 13.1 Jenis-jenis Sisa Domestik

Bahan Organik

1. Mudah diuraikan dan dilupuskan
2. Dihasilkan dari sumber tumbuhan dan haiwan
3. Contoh: Perabot, sisa makanan, kertas, sisa kebun

Bahan Bukan Organik

1. Sukar diuraikan dan dilupuskan.
2. Dihasilkan dari sumber mineral (petroleum, bijih besi dan pasir)
3. Contoh: Besi, kaca, plastik, aluminium

»» 13.2 Sisa-sisa Domestik di Malaysia

Sisa pepejal	Sisa cecair
<ul style="list-style-type: none"> • Sisa makanan • Kertas • Plastik • Perabot • Peralatan elektrik • Sisa taman 	<ul style="list-style-type: none"> • Minyak masak terpakai • Racun serangga • Air kumbahan

»» 13.3 Kesan-kesan Pembuangan Sisa Domestik di Malaysia

1. Pencemaran alam sekitar
 - (a) Sisa domestik boleh mencemarkan tanah. Tanah tercemar tidak sesuai untuk menjalankan pertanian kerana bahan kimia boleh membunuh tumbuhan yang ditanam.
 - (b) Penyaluran terus sisa kumbahan domestik ke dalam sungai menyebabkan **bau busuk** serta perubahan warna.
 - (c) Pembakaran sisa domestik mengakibatkan **pencemaran udara**.
 - (d) Timbunan sampah yang tidak diurus dengan baik menyebabkan bau busuk.
2. Mengancam kesihatan manusia
 - (a) Pencemaran air akibat sisa cecair akan menyebabkan simptom seperti kebas, sakit kepala, kabur penglihatan dan pertuturan yang tidak betul jika air tersebut digunakan oleh manusia.
 - (b) Longgokan sisa pepejal menggalakkan pembiakan lalat, tikus dan lipas yang boleh menyebabkan pelbagai penyakit seperti **malaria** dan **taun**.
 - (c) Sisa domestik seperti tayar lama, botol plastik dan pasu menjadi tempat takungan air yang menggalakkan pembiakan nyamuk aedes. Nyamuk aedes membawa virus yang menyebabkan demam **denggi**.
3. Meningkatkan perbelanjaan kerajaan
 - (a) Kos penyelenggaraan tapak pelupusan semakin meningkat kerana peningkatan jumlah sisa domestik.

4. Banjir kilat

- (a) Pembuangan sisa domestik ke dalam parit dan sungai boleh menyekat aliran sungai dan menyebabkan longkang tersumbat.
- (b) Apabila hujan lebat, air tidak dapat mengalir dan melimpah keluar serta menyebabkan banjir.

»» 13.4 Langkah-langkah Mengurangkan Kesan Pembuangan Sisa Domestik

1. Pengurusan sisa domestik yang betul merupakan langkah yang terbaik untuk memastikan kesan pembuangan sisa domestik dapat dikurangkan.
2. Antaranya ialah **konsep 4R** dan **2C**, iaitu *rethink* (fikir semula), *reduce* (kurangkan), *reuse* (guna semula), *recycle* (kitar semula), *composting* (pengkomposan) dan *closing the loop* (melengkapkan kitaran sumber asli).
3. Pengendalian sisa domestik juga perlu diuruskan oleh satu organisasi yang beroperasi mengawal kebersihan kawasan alam sekitar agar menjana suasana yang bersih, selamat dan terkawal.
4. Untuk mencapai tahap pengendalian yang optimum, beberapa aspek perlu diambil kira. Contohnya:
 - (a) menggalakkan kitar semula bahan buangan
 - (b) pemungutan sisa domestik dilakukan bergantung kepada jumlah janaan sesebuah kawasan
5. Kaedah pengkomposan melibatkan kaedah semula jadi dalam menguraikan bahan-bahan organik seperti sisa makanan dan sisa kebun. Produk akhir daripada proses ini adalah **baja kompos** yang boleh digunakan untuk tumbesaran tumbuh-tumbuhan.
6. Kaedah baja kompos dapat menggunakan sepenuhnya sisa makanan dan sisa kebun sebagai baja daripada dihantar dan dilupuskan di tapak pelupusan.
7. Proses pengkomposan ini selalunya dilakukan di belakang rumah.
8. Kaedah **insinerator** boleh digunakan bagi merawat sisa-sisa yang tidak boleh dikitar semula, digunakan semula atau dilupuskan di tapak pelupusan.
9. Kaedah pemulihan merupakan satu kaedah yang mana sisa-sisa yang dibuang digunakan untuk membina produk-produk baharu dengan kepelbagaian penggunaan.
10. Untuk mengatasi masalah pelepasan sisa cecair supaya tidak dilepaskan terus ke dalam sistem perparitan, maka perlu disediakan tangki takungan bawah tanah dan dirawat menggunakan bioteknologi.
11. Penggunaan teknologi terkini seperti loji *Waste to Energy* dapat mengurangkan sisa yang perlu dihantar ke tapak pelupusan sampah.

SP 5.2.1 Mengenal pasti jenis sisa domestik

1. Nyatakan kategori sisa domestik dalam foto di bawah. TP1

(a) Bahan organik

(b) Bahan bukan organik

(c) Bahan bukan organik

(d) Bahan organik

(e) Bahan bukan organik

(f) Bahan organik

2. Lengkapkan peta pemikiran di bawah dengan jawapan yang disediakan. TP1

i-Think Peta Pokok

eP+ Nota Jenis-jenis Sisa Domestik

3. Jelaskan ciri-ciri jenis sisa domestik di Malaysia. TP2 TP3

(a) Bahan organik

- Boleh diuraikan dan dilupuskan.
- Dihasilkan dari sumber tumbuhan dan haiwan.

(b) Bahan bukan organik

- Sukar diuraikan dan dilupuskan.
- Dihasilkan dari sumber mineral.

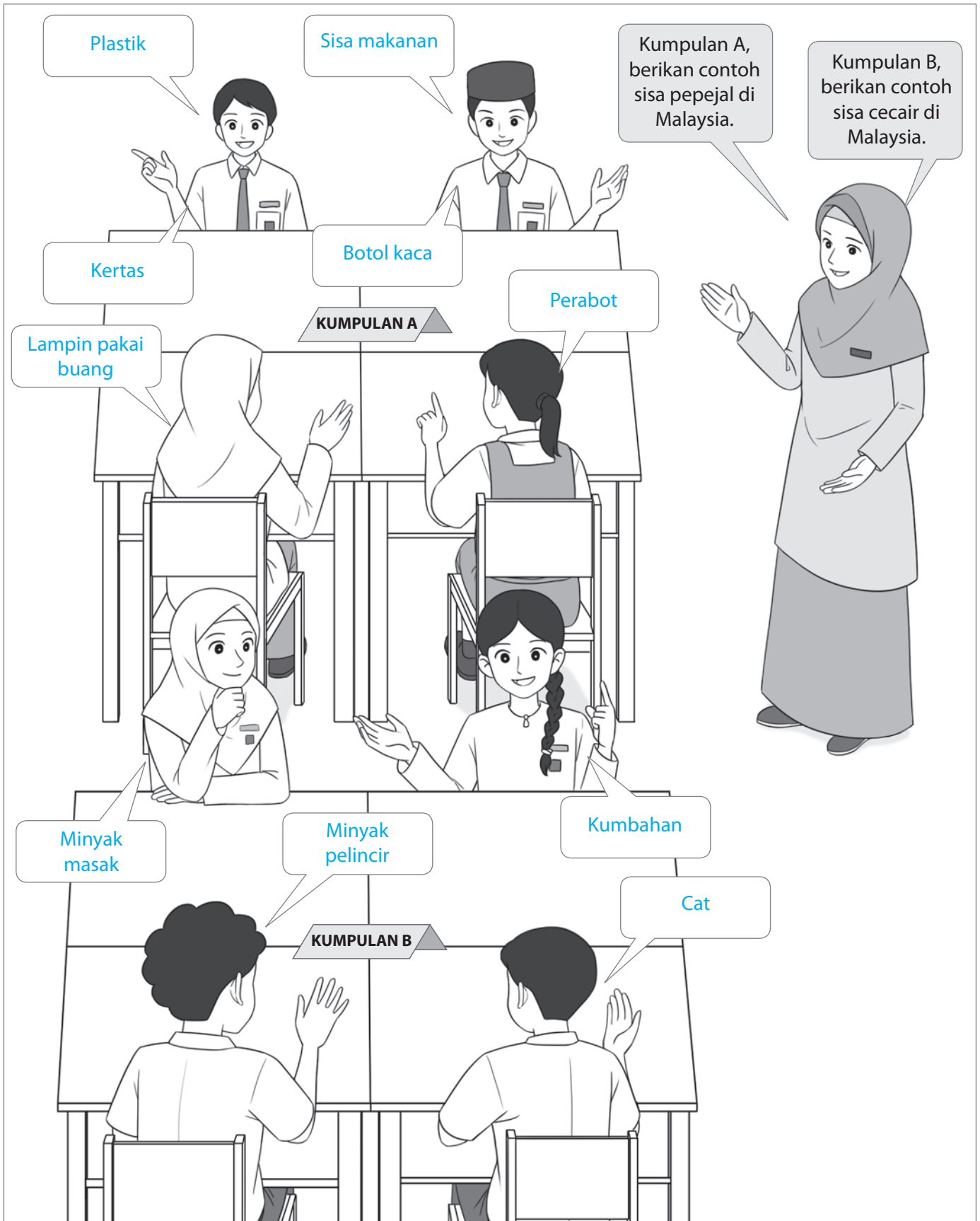

Jenis-jenis Sisa Domestik

Cuba jawab Praktis Sumatif, Bhgn B, S1

SP 5.2.2 Menjelaskan dengan contoh sisa domestik di Malaysia

4. Berikan contoh sisa domestik di Malaysia. TP1 TP2

SP 5.2.2

SP 5.2.3 Membincangkan kesan pembuangan sisa domestik di Malaysia

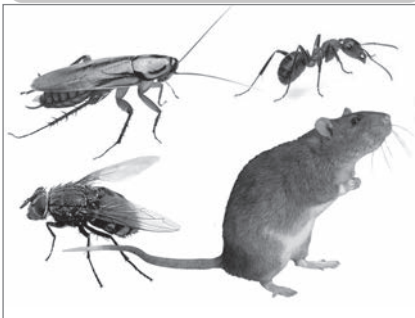
5. Huraikan kesan-kesan pembuangan sisa domestik di Malaysia berdasarkan foto yang diberi. TP 3 TP 4

(a) Pencemaran

- Pembuangan sampah sarap ke dalam sungai menyebabkan pencemaran air sungai yang menjejaskan sumber air.
- Pembakaran sisa domestik di tapak pelupusan sampah menyebabkan pencemaran udara.
- Timbunan sampah sarap yang tidak diurus dengan baik menyebabkan pencemaran bau.

(b) Wabak penyakit

- Sisa pembuangan sampah yang tidak diurus dengan baik menjadi tempat penularan wabak penyakit yang disebarkan oleh haiwan seperti tikus, lalat dan lipas.
- Contoh wabak penyakit yang disebarkan oleh haiwan tersebut ialah penyakit taun, demam denggi, malaria, zika dan rotavirus.

(c) Peningkatan kos penyelenggaraan

- Pungutan sisa domestik yang semakin meningkat di kawasan perumahan menyebabkan peningkatan kos penyelenggaraan yang diuruskan oleh pihak kerajaan, khususnya pihak berkuasa tempatan.
- Kos penyelenggaraan melibatkan kos penyelenggaraan tapak pelupusan, baik pulih kemusnahan, perawatan air tercemar dan gaji pekerja pembersihan.

(d) Banjir kilat

- Pembuangan sampah sarap ke dalam longkang, parit dan sungai oleh penduduk yang tidak bertanggungjawab menyebabkan aliran air tersekat.
- Apabila hujan lebat, jumlah air akan meningkat secara mendadak sehingga menyebabkan banjir kilat berlaku.

Cuba jawab Praktis Sumatif, Bhgn B, S2(b) & (c)

SP 5.2.4 Menerangkan langkah-langkah mengurangkan kesan pembuangan sisa domestik

6. Jelaskan langkah-langkah untuk mengurangkan kesan pembuangan sisa domestik berdasarkan kata kunci yang diberi. **TP 4**

- (a) Amalan 3R

Kata kunci: kurangkan, guna semula, kitar semula

Penerapan amalan 3R, iaitu kurangkan, guna semula dan kitar semula dalam kalangan masyarakat dapat mengurangkan pembuangan sisa domestik.

- (b) Penggunaan teknologi terkini

Kata kunci: *Waste to Energy*, mengurangkan sisa, mengurangkan pencemaran bau

Teknologi *Waste to Energy* mampu mengurangkan sisa yang perlu dihantar ke tapak pelupusan sehingga 85% dan mengurangkan pencemaran bau berbanding tapak pelupusan yang sedia ada.

- (c) Penguatkuasaan undang-undang

Kata kunci: pihak berkuasa tempatan, denda dan hukuman, memberikan kesedaran

Pihak berkuasa tempatan telah menguatkuasakan undang-undang berkaitan dengan sisa domestik dengan mengenakan denda dan hukuman yang lebih berat bertujuan untuk memberikan kesedaran kepada masyarakat.

- (d) Pendidikan

Kata kunci: penjagaan alam sekitar, Geografi dan Sains, aktiviti

Program pendidikan tentang penjagaan alam sekitar telah diterapkan dalam kalangan murid melalui mata pelajaran Geografi dan Sains. Pelbagai aktiviti dilaksanakan di sekolah bagi memupuk kesedaran.

- (e) Kempen

Kata kunci: pelbagai kempen, agensi kerajaan, media sosial

Pelbagai kempen dijalankan oleh agensi kerajaan, badan bukan kerajaan, pihak berkuasa tempatan dan orang perseorangan melalui pelbagai media sosial. Jabatan Alam Sekitar menjalankan Kempen Kesedaran Alam Sekitar, Kempen 3R dan Kempen Cintai Sungai Kita.

Nota
Langkah-langkah
Mengurangkan Kesan
Pembuangan Sisa
Domestik

Cuba jawab **Praktis Sumatif**, Bhgn B, S1(d) & S2(d)

SP 5.2.4

7. Jelaskan jenis sisa domestik, kesan pembuangan dan langkah mengurangkan kesan pembuangan sisa domestik secara bijaksana di kawasan setempat. **TP 5** **KBAT** *Menganalisis / Mencipta*

AKTIVITI PAK-21

Kajian Kes

Tajuk: Langkah-langkah mengurangkan kesan pembuangan sisa domestik secara bijaksana

Alatan: Borang temu bual, alat tulis, kertas sebak

Langkah-langkah:

1. Bahagikan kelas kepada empat hingga lima orang dalam satu kumpulan.
2. Setiap kumpulan memilih atau mengenal pasti kawasan kajian sama ada di persekitaran sekolah atau tempat tinggal.
3. Kumpul maklumat yang diperlukan melalui pelbagai kaedah seperti tinjauan, pemerhatian, temu bual penduduk dan pihak berkuasa tempatan mengenai tindakan untuk mengatasi masalah pembuangan sisa domestik.

Contoh borang maklumat:

Kawasan kajian	
Jenis sisa domestik	
Contoh sisa domestik	
Langkah-langkah mengurangkan kesan pembuangan sisa domestik	(a) Penduduk setempat: (b) Pihak berkuasa tempatan (PBT): (c) Cadangan murid:

Keperluan Pengasingan Sisa-sisa Pepejal kepada Kesihatan Awam

4. Tulis satu laporan hasil kajian menggunakan maklumat-maklumat yang diperoleh.
5. Laporan mestilah ringkas, jelas, menarik dan mudah difahami.
6. Bentangkan hasil kajian setiap kumpulan di hadapan kelas.
7. Murid-murid akan menilai hasil kajian setiap kumpulan.

8. Hasilkan idea yang kreatif, inovatif dan boleh dicontohi sebagai amalan pengurusan sisa domestik secara bijaksana. **TP 6** **KBAT** *Mencipta*

AKTIVITI PAK-21

Team Project

Tajuk: Amalan pengurusan sisa domestik secara bijaksana

Alatan: Kertas A4 (warna warni), alat tulis, bahan hiasan

Langkah-langkah:

1. Bahagikan kelas kepada empat hingga lima orang dalam satu kumpulan.
2. Setiap kumpulan memilih salah satu daripada senarai jenis sisa domestik yang berikut:

(a) Kotak air minuman	(d) Cawan kertas/polistirena
(b) Botol plastik	(e) Kain buruk/kain terpakai
(c) Tin aluminium	(f) Kadbod tebal
3. Setiap kumpulan dikehendaki:
 - (a) Sediakan risalah mengenai idea atau cara untuk menguruskan sisa domestik yang dipilih
 - (b) Kemudian, hasilkan produk baharu daripada sisa domestik berkenaan
4. Salinan risalah berkenaan diedarkan kepada murid-murid lain.
5. Pamerkan produk yang dihasilkan di dalam kelas dan disimpan di Sudut Geografi.

Aplikasi KBAT

1. Senaraikan sisa domestik mengikut kategori yang betul.

Besi buruk Sisa kebun	Sisa makanan Kertas	Kaca Plastik
--------------------------	------------------------	-----------------

Bahan organik	Bahan bukan organik
(a) Sisa kebun	(a) Plastik
(b) Sisa makanan	(b) Besi buruk
(c) Kertas	(c) Kaca

2. Tuliskan (P) pada sisa pepejal dan (C) pada sisa cecair.

(a) Minyak masak	<input type="text" value="C"/>	(e) Kumbahan	<input type="text" value="C"/>
(b) Botol kicap	<input type="text" value="P"/>	(f) Tin minuman	<input type="text" value="P"/>
(c) Kulit pisang	<input type="text" value="P"/>	(g) Air basuhan	<input type="text" value="C"/>
(d) Surat khabar	<input type="text" value="P"/>	(h) Perabot	<input type="text" value="P"/>

3. Isi tempat kosong dengan jawapan yang betul.

- Tikus dan lalat menyebabkan penularan wabak penyakit seperti taun dan malaria.
- Nyamuk yang membiak dalam bekas tabungan air seperti tayar lama boleh menyebabkan demam denggi.
- Pembuangan sisa domestik ke dalam longkang dan sungai boleh menyebabkan kejadian banjir kilat.
- Pembakaran sisa domestik di tapak pelupusan sampah menyebabkan pencemaran udara.
- Peningkatan jumlah pembuangan sisa domestik akan meningkatkan kos penyelenggaraan pihak berkuasa tempatan.
- Sumber air tercemar apabila sisa domestik dibuang ke dalam sungai.
- Timbunan sampah yang tidak diurus dengan baik menyebabkan pencemaran bau.

4. Tandakan (✓) pada langkah mengurangkan kesan pembuangan sisa domestik.

(a) Penciptaan pinggan mangkuk daripada ubi kayu bagi menggantikan pinggan polistirena.	☒
(b) Rawatan air kumbahan.	☐
(c) Meneroka air bawah tanah.	☐
(d) Menggunakan semula bekas minuman dan surat khabar.	☒
(e) Penghasilan baja kompos daripada sisa makanan di rumah.	☒
(f) Penjagaan dan pengekalan kawasan tadahan hujan.	☐

5. Senaraikan kempen-kempen yang telah dijalankan oleh Jabatan Alam Sekitar untuk mengurangkan kesan pembuangan sisa domestik.

- Kempen 3R
- Kempen Kesedaran Alam Sekitar
- Kempen Cintai Sungai Kita

KUASAI UASA

PRAKTIS SUMATIF

BAHAGIAN A

1. Antara yang berikut, yang manakah sisa organik?

- Buku Teks**
ms. 146
- A Tin aluminium
 - B Tayar terpakai
 - C Botol plastik
 - D Surat khabar**

Aras Rendah

2. Pernyataan yang manakah benar tentang sisa bukan organik?

- Buku Teks**
ms. 146
- A Mudah diuraikan
 - B Sukar dilupuskan**
 - C Dihasilkan dari tumbuhan
 - D Terhasil dari kepelbagaian fauna

Aras Rendah

3. Antara yang berikut, yang manakah sisa cecair?

- Buku Teks**
ms. 148
- A Botol kaca
 - B Surat khabar
 - C Minyak masak**
 - D Lampin pakai buang

Aras Rendah

4. Apakah kesan pembuangan sisa domestik terhadap manusia?

- Buku Teks**
ms. 148
- A Penularan wabak penyakit**
 - B Perubahan tekstur tanah
 - C Peningkatan suhu
 - D Kematian ikan

Aras Sederhana

5. Foto 1 menunjukkan sejenis haiwan yang menyebarkan wabak penyakit pembuangan sisa domestik terhadap alam sekitar.

Buku Teks
ms. 148

Foto 1

Apakah wabak penyakit yang disebarkan oleh haiwan dalam foto di atas?

- A Demam campak
- B Demam denggi
- C Penyakit HIV
- D Malaria**

Aras Sederhana

6. Bagaimanakah peningkatan sisa domestik menyebabkan banjir kilat berlaku?

Buku Teks
ms. 149

- A** Pembuangan sampah ke dalam longkang menyekat aliran air
- B Tapak pelupusan sampah berhampiran dengan sungai
- C Hujan lebat mengalirkan sisa cecair ke dalam sungai
- D Timbunan sisa domestik di tepi jalan raya

Aras Sederhana

7. Foto 2 menunjukkan kempen yang dianjurkan oleh agensi kerajaan.

Buku Teks
ms. 150

Foto 2

Poster di atas berkaitan dengan amalan 3R, iaitu

- A guna semula
- B fikir semula
- C kitar semula
- D kurangkan**

Aras Sederhana

8. Amalan 3R yang dapat diterapkan dalam gaya hidup lestari ialah

- A membuang sisa dapur ke dalam tong sampah
- B** membawa bekas makanan sendiri
- C menggunakan beg plastik
- D membakar sisa kebun

Aras Sederhana

9. Langkah yang manakah dapat mengurangkan pembuangan sisa domestik di Malaysia?

Buku Teks
ms. 150-151

- I Amalan 3R
- II Pembakaran terbuka
- III Penggunaan polistirena
- IV Pengasingan sisa di punca
- A I dan II
- B** I dan IV
- C II dan III
- D III dan IV

Aras Sederhana

BAHAGIAN B

1. (a) Nyatakan kategori sisa domestik.

Buku
Teks
ms. 146

Bahan organik

Bahan bukan organik

Aras Rendah [2 markah]

- (b) Senaraikan contoh sisa bukan organik.

Buku
Teks
ms. 146

Botol plastik

Besi buruk

Tin aluminium

Aras Rendah [3 markah]

- (c) Foto 1 menunjukkan sejenis sisa domestik.

Buku
Teks
ms. 146

Foto 1

Berikan ciri-ciri sisa tersebut.

Sukar diuraikan dan dilupuskan.

Dihasilkan dari sumber mineral.

Aras Sederhana [2 markah]

- (d) Pada pandangan anda, apakah cara untuk mengurangkan pembuangan sisa domestik di Malaysia?

Buku
Teks
ms.
150-151

Mengurangkan penggunaan barangan pakai buang

Mengitar semula barangan terbuang

Mendermakan buku-buku dan pakaian yang tidak digunakan

Aras Sederhana [3 markah]

Petikan di bawah tentang pembuangan sisa domestik di Malaysia.

Rakyat Malaysia hasil 37,890 tan sisa setiap hari

Jun 16, 2019

PUTRAJAYA: Rakyat Malaysia menghasilkan kira-kira 37,890 tan sisa setiap hari dengan sekurang-kurangnya 1.17 kilogram (kg) dijana bagi setiap individu.

(Sumber: bharian.com.my)

2. (a) Berikan contoh sisa pepejal yang dijana oleh setiap individu.

Buku
Teks
ms. 147

Sisa makanan

Plastik dan kertas

Aras Rendah [2 markah]

(b) Jelaskan **tiga** kesan pertambahan sisa domestik terhadap alam sekitar dan manusia.

Buku
Teks
ms.
148-149

Pencemaran air akibat pembuangan sampah sarap ke kawasan sumber air.

Pencemaran udara akibat pembakaran sisa pepejal di tapak pelupusan sampah.

Penularan wabak penyakit seperti malaria, taun, zika dan rotavirus.

Aras Sederhana [3 markah]

(c) Apakah haiwan yang suka berada di tempat pembuangan sampah sarap?

Buku
Teks
ms. 148

Tikus

Lalat / Lipas

Aras Rendah [2 markah]

(d) Terangkan amalan 3R yang dapat mengurangkan pembuangan sisa domestik di Malaysia.

Gunakan beg guna semula semasa membeli-belah.

Hasilkan baja kompos daripada sisa makanan atau sisa dapur.

Guna semula bekas minuman untuk menyimpan barang.

[3 markah]

BAHAGIAN C

1. (a) Mengapakah berlakunya peningkatan pembuangan sisa domestik di Malaysia?

Sikap penduduk yang tidak bertanggungjawab, suka membuang sampah tanpa mengasingkan sisa di punca menyebabkan peningkatan sisa domestik. Pembaziran makanan kerana pembelian makanan secara berlebihan atau lebih makanan dalam sesuatu majlis atau kenduri juga menyumbang kepada peningkatan pembuangan sisa domestik. Pertambahan penduduk yang pesat dengan kuasa beli yang tinggi turut menyebabkan peningkatan pembuangan sisa domestik di Malaysia.

Aras Tinggi [5 markah]

(b) Poster di bawah berkaitan dengan pengasingan sisa di punca.

Nyatakan **lima** kepentingan pengasingan sisa di punca.

Mengurangkan jumlah sisa pepejal yang dihantar ke tapak pelupusan.

Membantu meningkatkan jangka hayat tapak pelupusan.

Mengelakkan pembuangan bahan yang boleh kitar semula.

Mengurangkan peruntukan wang negara untuk proses pelupusan sisa pepejal.

Mengurangkan pencemaran air, udara dan bau serta kemerosotan alam sekitar.

(Terima jawapan murid yang sesuai untuk Bahagian B & C)

Aras Sederhana [5 markah]

Kuiz
Gamifikasi

Bab 13

Pelaksanaan Kerja Lapangan

1. Kerja Lapangan Kurikulum Standard Sekolah Menengah Geografi Tingkatan 1 merupakan salah satu komponen Pentaksiran Bilik Darjah (PBD) yang wajib dilaksanakan oleh setiap murid dalam Tingkatan 1.
2. Tahap Penguasaan (TP) keseluruhan murid direkodkan dalam Templat Pelaporan Pentaksiran Bilik Darjah (PBD) dan skor keseluruhan murid yang mewakili 20% daripada markah keseluruhan Ujian Akhir Sesi Akademik.
3. Kerja lapangan dilaksanakan bagi membolehkan murid:
 - (a) mengenal pasti isu atau tajuk yang berkaitan geografi di lapangan
 - (b) menghuraikan saling kaitan antara manusia dengan alam sekitar di lapangan
 - (c) mengaplikasi kemahiran yang telah dipelajari di lapangan
 - (d) memberi pendapat atau idea secara kritis dan kreatif dalam menyelesaikan masalah
 - (e) menzhahirkan sikap kerjasama dan saling menghormati
 - (f) mensyukuri, mencintai dan berbangga sebagai rakyat Malaysia
 - (g) menjalankan tugas mengikut prosedur
4. Kerja lapangan boleh dilaksanakan oleh murid secara individu atau berkumpulan.
5. Laporan bertulis atau bertaip kerja lapangan hendaklah dibuat secara individu oleh murid dalam masa enam jam waktu PdP di sekolah.
6. Tempoh pelaksanaan kerja lapangan bermula dari bulan September hingga Oktober tahun semasa (bergantung kepada sekolah).
7. Murid dilarang meniru, menyalin atau memplagiat hasil laporan daripada mana-mana sumber.

Proses Melaksanakan Kerja Lapangan

1. Menentukan Isu atau Tajuk

Guru berbincang dengan murid untuk menentukan isu atau tajuk kerja lapangan. Isu atau tajuk yang dipilih hendaklah berkaitan dengan kurikulum Geografi yang dipelajari. Murid diberi peluang untuk menentukan isu atau tajuk yang sesuai.

2. Menentukan Objektif

Murid hendaklah menentukan objektif kajian yang hendak dilaksanakan dalam kerja lapangan. Guru membimbing murid menulis objektif kajian.

3. Menentukan Kaedah Kajian

Murid hendaklah menentukan kaedah kajian yang sesuai untuk melaksanakan kerja lapangan. Murid boleh menggunakan kaedah kuantitatif dan kualitatif.

4. Mengumpul, Merekod dan Menganalisis Data atau Maklumat

Murid boleh mengumpul data atau maklumat melalui soal selidik, pemerhatian, temu bual dan analisis dokumen. Data atau maklumat yang dikumpul hendaklah direkod dan dianalisis.

5. Merumus dan Membuat Pelaporan

Murid hendaklah membuat rumusan tentang isu atau tajuk yang dikaji berdasarkan data atau maklumat yang diperolehi dan satu laporan kerja lapangan hendaklah dihasilkan.

Format asas penulisan laporan kerja lapangan hendaklah mengandungi perkara berikut:

- (a) Penghargaan
- (b) Pendahuluan
- (c) Objektif kajian
- (d) Kawasan kajian
- (e) Kaedah kajian
- (f) Hasil kajian
- (g) Rumusan
- (h) Rujukan

Perancangan jadual kerja	Membuat jadual perancangan kerja.																		
Isu atau tajuk kajian	Memilih isu atau tajuk daripada mana-mana tema yang ditetapkan dalam kurikulum Geografi.																		
Kawasan kajian	Faktor-faktor yang mempengaruhi pemilihan kawasan kajian untuk tajuk kajian.																		
Objektif kajian	<p>Bermula dengan kata kerja seperti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mengenal pasti... • Mengkaji... • Mencadangkan... • Mengelaskan... • Menghuraikan... • Membandingkan... 																		
Kaedah kajian	<p>Memilih kaedah kajian yang sesuai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pemerhatian • Temu bual • Soal selidik • Rujukan 																		
Hasil kajian	<p>(a) Murid perlu menerangkan maksud kajian, punca-punca dan kesan-kesan.</p> <p>(b) Murid perlu mengedarkan borang soal selidik kepada responden. Borang soal selidik tersebut perlu dilampirkan sebagai bahan bukti.</p> <p>(c) Murid perlu membuat analisis data dan maklumat yang diperolehi daripada soal selidik. Analisis perlu dilakukan bagi memastikan data tersebut disusun mengikut kriteria yang diinginkan.</p> <p>(d) Murid boleh menggunakan pelbagai kaedah untuk menganalisis data dan maklumat seperti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jadual • Peta i-THINK • Gambar foto • Gambar rajah • Graf / Carta pai • Rajah aliran <p>(e) Murid boleh memberikan cadangan untuk mengatasi masalah yang dihadapi berdasarkan tajuk kajian.</p> <p>(f) Murid perlu menulis rumusan dan laporan berdasarkan kajian yang dijalankan pada kertas bersaiz A4 berdasarkan format seperti di bawah.</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th>Bil</th> <th>Kandungan</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Penghargaan</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Pendahuluan</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Objektif kajian</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Kawasan kajian</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Kaedah kajian</td> </tr> <tr> <td>6.</td> <td>Hasil kajian</td> </tr> <tr> <td>7.</td> <td>Rumusan</td> </tr> <tr> <td>8.</td> <td>Rujukan</td> </tr> </tbody> </table> <p>(g) Penilaian kerja lapangan merangkumi proses awal, perancangan kerja dan laporan akhir.</p>	Bil	Kandungan	1.	Penghargaan	2.	Pendahuluan	3.	Objektif kajian	4.	Kawasan kajian	5.	Kaedah kajian	6.	Hasil kajian	7.	Rumusan	8.	Rujukan
Bil	Kandungan																		
1.	Penghargaan																		
2.	Pendahuluan																		
3.	Objektif kajian																		
4.	Kawasan kajian																		
5.	Kaedah kajian																		
6.	Hasil kajian																		
7.	Rumusan																		
8.	Rujukan																		
Rujukan	Rujukan perlu disertakan dan mengikut format terkini.																		
Lampiran	<p>Senarai lampiran:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Surat maklumat kepada ibu bapa / penjaga • Surat akuan diri murid • Surat perakuan murid tentang keaslian kajian • Borang soal selidik <div style="text-align: right;"> <p>Contoh Laporan Kerja Lapangan http://plus.pelangibooks.com/Resources/KuasaiPBD/GeografiT1/LaporanKerjaLapangan.pdf</p> </div>																		

UJIAN AKHIR SESI AKADEMIK

Masa: Dua jam

Bahagian A

[20 markah]

Jawab semua soalan.

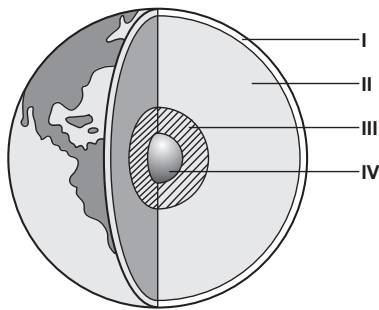
1. Foto 1 menunjukkan alat telekomunikasi.

Foto 1

Di lapisan atmosfera yang manakah terdapat alat telekomunikasi tersebut?

- A Eksosfera
 - B Mesosfera
 - C Troposfera
 - D Termosfera
2. Pernyataan yang manakah berkaitan dengan lapisan biosfera?
- A Kawasan sumber air
 - B Kawasan tanah tinggi
 - C Pelbagai sumber mineral
 - D Kepelbagaian flora dan fauna
3. Rajah 1 menunjukkan lapisan struktur bumi.

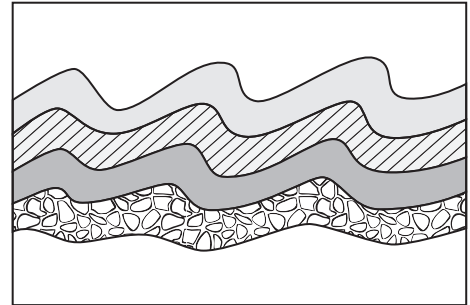

Rajah 1

Sima terletak di lapisan struktur bumi yang bertanda

- A I
 - B II
 - C III
 - D IV
4. Antara yang berikut, yang manakah benua terbesar di dunia?
- A Benua Asia
 - B Benua Afrika
 - C Benua Antartika
 - D Benua Australia

5. Rajah 2 menunjukkan kesan pergerakan bumi.

Rajah 2

Apakah yang menyebabkan pembentukan muka bumi tersebut?

- A Aliran sungai
 - B Proses hakisan
 - C Kuasa mampatan
 - D Letusan gunung berapi
6. Foto 2 menunjukkan kawasan pinggir laut di Malaysia.

Foto 2

Apakah bentuk muka bumi yang bertanda X?

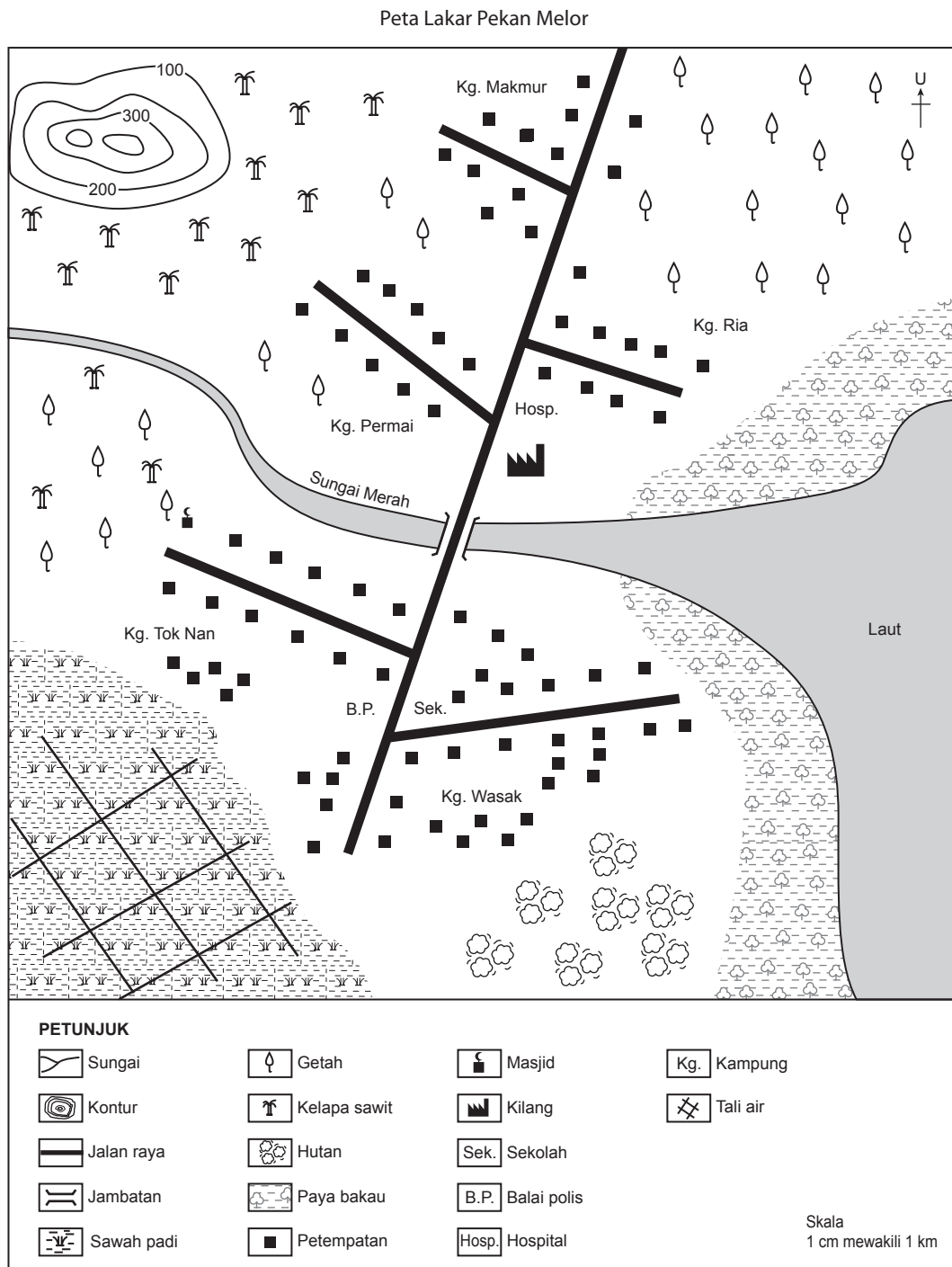
- A Tebing tinggi
 - B Pentas benua
 - C Tanjung
 - D Teluk
7. Apakah tasik semula jadi terbesar di Malaysia?
- A Tasik Loagan Bunut
 - B Tasik Temenggor
 - C Tasik Chini
 - D Tasik Bera

8. Pernyataan yang manakah benar tentang ciri sungai di peringkat hilir?

- A Pemendapan sungai berlaku
- B Air mengalir dengan deras
- C Lurah sungai yang sempit
- D Likuan sungai terbentuk

Bahagian B
[40 markah]
Jawab semua soalan.

Soalan 1 berdasarkan peta lakar di bawah.

1. (a) Berikan **dua** ciri peta lakar berdasarkan Peta Lakar Pekan Melor.

Tajuk / Pemandang

Simbol / Arah mata angin

[2 markah]

Bahagian C
[20 markah]
Jawab **dua** soalan.

1. (a) Jelaskan kepentingan kawasan gunung berapi terhadap penduduk setempat.

Kawasan gunung berapi menggalakkan aktiviti pertanian kerana lava bes yang subur sesuai untuk kegiatan penanaman padi dan kapas. Kawasan gunung berapi juga menggalakkan aktiviti pelancongan kerana wujud tasik kawah, penara basalt dan kaldera di kawasan gunung berapi. Selain itu, kawasan gunung berapi membekalkan sumber tenaga alternatif seperti tenaga geoterma serta menggalakkan aktiviti perlombongan seperti batuan igneus.

[5 markah]

- (b) Terangkan kesan negatif letusan gunung berapi terhadap manusia.

Letusan gunung berapi boleh menyebabkan nyawa manusia terkorban kerana terkena aliran lava. Letusan gunung berapi juga menyebabkan kemusnahan kemudahan infrastruktur seperti bangunan musnah serta jalan raya rosak, saluran paip bekalan air bersih terjejas dan wayar elektrik terputus. Kawasan tanaman turut musnah serta menyebabkan sumber makanan berkurangan.

[5 markah]

2. (a) Mengapakah kebanyakan petempatan bandar utama di Malaysia terletak di pantai barat Semenanjung Malaysia?

Kebanyakan petempatan bandar utama di Malaysia terletak di pantai barat Semenanjung Malaysia kerana bentuk muka buminya yang lebih rendah dan rata sesuai untuk pelbagai kegiatan ekonomi dan memudahkan pembinaan petempatan. Kemudahan pengangkutan yang cekap seperti adanya jalan raya, lebuh raya, lapangan terbang serta kemudahan asas seperti bekalan air bersih dan elektrik menjadi tarikan penduduk sehingga banyak kawasan menjadi bandar. Peluang pekerjaan yang banyak dalam sektor perindustrian dan perkhidmatan menggalakkan penghijrahan penduduk kawasan lain ke negeri-negeri di pantai barat Semenanjung Malaysia.

[6 markah]

- (b) Terangkan langkah-langkah yang dapat diambil untuk mengurangkan kesan tumpuan penduduk yang padat terhadap alam sekitar dan manusia.

Antara langkah yang boleh diambil ialah menanam tanaman hijau untuk menyederhanakan suhu kerana pokok membebaskan oksigen dan menyerap gas karbon dioksida melalui proses fotosintesis. Amalan kitar semula bahan buangan seperti kertas, plastik, aluminium dan besi untuk mengurangkan penggunaan sumber dapat mengurangkan pembuangan sisa domestik di kawasan tumpuan penduduk. Amalan penggunaan pengangkutan awam dapat mengurangkan pencemaran udara.

[4 markah]